

การดำเนินนโยบายการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาต่อเวียดนามตั้งแต่ยุคโอบามาจนถึงต้นยุค โจ ไบเดน

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2565
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

US FOREIGN POLICY IN VIETNAM: FROM OBAMA TO BIDEN ADMINISTRATION

Mr. Nutthanun Plongphan

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in International Relations

Department of International Relations

FACULTY OF POLITICAL SCIENCE

Chulalongkorn University

Academic Year 2022

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อสารนิพนธ์

การดำเนินนโยบายการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาต่อ
เวียดนามตั้งแต่ยุคโอบามาจนถึงต้นยุค โจ ไบเดน

โดย

นายณัฐนันท์ โพลงพันธ์

สาขาวิชา

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลยา เจริญยิ่ง

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์สรวิศ ชัยนาม)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลยา เจริญยิ่ง)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรพินธุ์ พัวพันธ์สวัสดิ์)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

6380051424 : MAJOR INTERNATIONAL RELATIONS

KEYWORD: USA, Vietnam, partnership, Pivot to Asia

Nutthanun Plongphan : US FOREIGN POLICY IN VIETNAM: FROM OBAMA TO
BIDEN ADMINISTRATION. Advisor: Asst. Prof. Dr. Kalaya Chareonying

This independent study aims to examine the relations between the United States of America and the Socialist Republic of Vietnam from the Obama administration to the Biden presidency to understand why the U.S. prioritizes its relations with Vietnam and to answer the question: how U.S. foreign policies toward Vietnam have been a continuity or change among the three administrations? By using the concept of partnership-alliance as the framework, this paper argues that the foreign policies of Obama's Pivot to Asia, Trump's Free and Open Indo-Pacific, and Biden's Indo-Pacific Strategy, through promoting security and economic relations, have the same main objective of countering the rise of China as a new power challenging the U.S. superpower status in Southeast Asia. However, the three foreign policies differ in their approaching methods toward Vietnam according to the concept proposed by each administration.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

Field of Study: International Relations

Student's Signature .....

Academic Year: 2022

Advisor's Signature .....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถอย่างสูงของอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กัลยา เจริญยิ่ง ที่คอยแนะนำ ชี้แนะแนวทาง ให้คำปรึกษา เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อปรับแก้ไขและพัฒนาเนื้อหาให้ถูกต้องสมบูรณ์มากที่สุดด้วยความพิถีพิถันและเอาใจใส่อย่างดียิ่งมาโดยตลอดของผู้เขียนจนเป็นสารนิพนธ์ที่สมบูรณ์ นอกจากนี้ ผู้เขียน ขอขอบพระคุณศาสตราจารย์ สรวิต ชัยนาม ประธานกรรมการ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กรพินธุ์ พัวพันสวัสดิ์ คณะกรรมการ ที่ได้แนะนำประเด็น ความรู้และข้อสังเกตที่เป็นประโยชน์ต่อสารนิพนธ์ รวมถึงช่วยจัดลำดับความคิดของสารนิพนธ์ อันช่วยทำให้สารนิพนธ์สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านในภาคภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้ความรู้และเปิดโลกอีกใบให้กับผู้วิจัยผู้นี้ และขอขอบพระคุณพี่ ๆ เจ้าหน้าที่และบุคลากรของคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ผู้วิจัยอยากขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ๆ น้อง ๆ รุ่น MAIR18 เพื่อน ๆ ในกลุ่ม Mini MAIR ทุกคนที่ร่วมเรียนมาโดยตลอดอย่างมีความสุข ทุกท่านล้วนเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตการเรียนปริญญาโทของข้าพเจ้า และเป็นสิ่งดี ๆ ที่ชีวิตปริญญาโทมอบให้ข้าพเจ้า

ผู้ทำวิจัยขอขอบพระคุณญาติ ๆ ที่ประเทศไทยสำหรับทุกอย่างและทุกกำลังใจที่ข้าพเจ้าได้รับมาตั้งแต่เด็กจนถึงปัจจุบัน Thank you my colleagues at my workplace for your support and encouragement as well as the greatest atmosphere of work-life balance I have ever had, without you I could not have had a chance to finish my paper. Con muốn dành lời cảm ơn đến gia đình, ba mẹ và em gái, thầy cô, bạn bè tại Việt Nam vì đã luôn hỏi thăm, gửi đến những lời động viên và thấu hiểu, và luôn tạo điều kiện tốt nhất để con có thể hoàn thành khóa học Thạc sĩ này. ความสมบูรณ์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้มิใช่เป็นความสำเร็จของผู้วิจัยแต่เพียงผู้เดียว หากแต่ขอมอบให้เป็นความสำเร็จของบุคคลทั้งหมดที่กล่าวไปข้างต้นด้วย

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยอยากขอบคุณตัวเองที่ได้ตระหนักถึงความสามารถอันจำกัดของตัวเอง และได้ตั้งใจเรียน ตั้งใจใฝ่หาความรู้ และไม่หยุดพัฒนา ทั้งนี้หากมีข้อผิดพลาดประการใดเกิดขึ้นในสารนิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

ณัฐนันท์ โพลงพันธ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ช
ส่วนที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาความสำคัญและคำถามวิจัย.....	1
1.2 คำถามวิจัย.....	4
1.3 ข้อเสนอการวิจัย.....	4
1.4 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	4
1.4.1 วรรณกรรมเกี่ยวกับปัจจัยจีน (China Factor) ต่อความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐอเมริกา กับเวียดนาม.....	5
1.4.2 วรรณกรรมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐอเมริกากับเวียดนาม.....	6
1.5 กรอบการวิเคราะห์.....	8
1.6 ขอบเขตการศึกษา.....	12
1.7 ระเบียบวิธีวิจัย.....	13
1.8เค้าโครงสารนิพนธ์.....	13
ส่วนที่ 2 การดำเนินนโยบายการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาต่อเวียดนาม ในสมัยของ ประธานาธิบดี บารัค โอบามา (ค.ศ. 2009 – 2017).....	14
2.1 นโยบายด้านการเมืองและความมั่นคง.....	14
2.2 นโยบายด้านการค้า.....	18
ส่วนที่ 3 การดำเนินนโยบายการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาต่อเวียดนาม ช่วงสมัยประธานาธิบดี ทรัมป์ (ค.ศ. 2017 - 2021).....	22

3.1 ด้านการทหารและการเมือง	22
3.2 ด้านการค้าการลงทุน	25
ส่วนที่ 4 การดำเนินนโยบายของสหรัฐอเมริกาต่อเวียดนามช่วงสมัยประธานาธิบดี โจ ไบเดน ตั้งแต่ 2021 จนถึงปี 2022	29
ส่วนที่ 5 สรุป	34
บรรณานุกรม.....	36
ประวัติผู้เขียน	47

ส่วนที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาความสำคัญและคำถามวิจัย

ในปี ค.ศ. 1995 สหรัฐอเมริกาได้ประกาศฟื้นฟูความสัมพันธ์ทางการทูตกับเวียดนามอย่างเป็นทางการ ปิดฉากความขัดแย้งอันยืดเยื้อระหว่างวอชิงตันและฮานอยยาวนานถึง 20 ปีหลังจากสงครามเวียดนามจบลงอย่างเป็นทางการด้วยเหตุการณ์ Fall of Saigon ในปี ค.ศ. 1975 และนับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1995 จนถึงต้นยุคประธานาธิบดีโอบามา ความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐอเมริกาและเวียดนามได้มีการพัฒนาที่สำคัญในหลากหลายมิติเนื่องจากทั้งสองประเทศพยายามกระชับความสัมพันธ์ให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้นและก้าวข้ามมรดกของสงครามเวียดนามในอดีต ช่วงเวลานี้ทั้งสองประเทศค่อย ๆ ฟื้นฟูความสัมพันธ์ให้เป็นปกติและขยายความร่วมมือในด้านต่าง ๆ สาเหตุใดทำให้สหรัฐฯ เปลี่ยนมุมมองต่อประเทศเวียดนาม โดยเฉพาะตั้งแต่ยุคของประธานาธิบดี บารัค โอบามา หรือปัจจัยใดทำให้สหรัฐฯ กลับมาสนใจเวียดนามเป็นพิเศษ และทำไมต้องเป็นสามยุคประธานาธิบดี บารัค โอบามา โดนัลด์ ทรัมป์ และ โจ ไบเดน ความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐฯ กับเวียดนามถึงกลายเป็นประเด็นที่ถูกพูดถึงบ่อยขึ้นในประชาคมระหว่างประเทศ

ภายใต้บริบทการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดของจีน สหรัฐฯ กังวลต่อบทบาทของตนในเวทีโลก และภายใต้ยุทธศาสตร์หันไปสู่อเอเชีย (Pivot to Asia) สหรัฐฯ มองว่าภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกมีความสำคัญต่ออนาคตของเศรษฐกิจและการเมืองโลก ซึ่งสหรัฐฯ ถ้าอยากคงสถานะการเป็นผู้นำของโลก จำเป็นต้องกลับมาสนใจเอเชียมากขึ้นเพื่อถ่วงอิทธิพลของจีนและภัยคุกคามอื่นๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้และส่งผลกระทบต่อสหรัฐฯ¹ ด้วยเหตุนี้ การผงาดขึ้นมาของจีนในเอเชีย-แปซิฟิกมีส่วนและเป็นปัจจัยสำคัญต่อการกลับมาฟื้นฟูและพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐฯ กับเวียดนาม ซึ่งนับตั้งแต่สหรัฐฯ กำหนดทิศทางนโยบายการต่างประเทศของตนที่หันกลับไปสู่อเอเชียอีกครั้ง เวียดนามกลับกลายเป็นหนึ่งในประเทศที่สหรัฐฯ อยากเข้าถึงมากที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รองจากสิงคโปร์ ไทย และฟิลิปปินส์ ซึ่งกลุ่มประเทศเหล่านี้เคยเป็นพันธมิตรดั้งเดิมของสหรัฐฯ ตั้งแต่สงครามเย็น การที่สหรัฐฯ กลับมาฟื้นฟูความสัมพันธ์กับอดีตศัตรูอย่างเวียดนามนั้นเห็นได้ชัดจากการเยือนเวียดนามอย่างเป็นทางการของผู้บริหารระดับสูง ตั้งแต่ระดับประธานาธิบดี โอบามา และ โดนัลด์ ทรัมป์ จนถึงระดับ

---

¹ Hillary Clinton, "America's Pacific Century," *Foreign Policy*, 2011, 4, <https://foreignpolicy.com/2011/10/11/americas-pacific-century/>.

รัฐมนตรีกระทรวงต่าง ๆ และหลากหลายความร่วมมือโดยเฉพาะความร่วมมือด้านทหารและพาณิชย์² และในสมัยประธานาธิบดีโอบามา นับตั้งแต่ ค.ศ. 2013 ทั้งสองประเทศได้ยกระดับความสัมพันธ์เป็นหุ้นส่วนที่สำคัญแบบรอบด้าน (comprehensive partnership) อีกด้วย³

นอกจากนโยบาย Pivot to Asia ของประธานาธิบดีโอบามา เวียดนามยังอยู่ในแผนการพัฒนาความสัมพันธ์ของสหรัฐฯ ในสมัยประธานาธิบดีของทรัมป์ แม้ว่านโยบายหลักของทรัมป์คือ America First แต่โดยรวมแล้วสหรัฐฯ ยังให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์กับเวียดนามและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ภายใต้ยุทธศาสตร์ Free and Open Indo-Pacific⁴ และบริบทสถานการณ์ตึงเครียดระหว่างสหรัฐฯ-จีนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐฯ-เวียดนามมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วโดยมสองประเทศได้มุ่งเน้นที่จะส่งเสริมในทุกด้านของหุ้นส่วนที่สำคัญ รวมทั้งการเมือง เศรษฐกิจ และความมั่นคง⁵ เวียดนามเป็นหนึ่งในตัวอย่างที่ดีที่สุดสำหรับประธานาธิบดีทรัมป์เพื่อปรับใช้และส่งเสริมนโยบายของตนเองเข้าใกล้ชิดกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากขึ้น หลังภูมิภาคนี้ได้สิ้นคลอนและกังวลต่อท่าทีของสหรัฐฯ หลังทรัมป์ประกาศถอนตัวออกจากข้อตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิก Trans-Pacific Partnership (TPP)⁶ ถึงแม้ว่านโยบายของทรัมป์ไม่แน่นอนตลอดช่วงเวลาการบริหารประเทศ แต่สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐฯ-เวียดนามได้พัฒนาอย่างรวดเร็วเป็นพิเศษในหลายมิติ และกลายเป็นหุ้นส่วนที่สำคัญของสหรัฐฯ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อีกด้วย⁷ เนื่องจากว่าสองประเทศได้เห็นพ้องกันประเด็นความมั่นคงในภูมิภาค โดยเฉพาะ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

² Murray Hiebert, Phuong Nguyen, and Gregory B. Poling, *A New Era in U.S.-Vietnam Relations: Deepening Ties Two Decades after Normalization*, The Center for Strategic and International Studies (The Center for Strategic and International Studies, 2014), <https://www.csis.org/analysis/new-era-us-vietnam-relations>.

³ U.S. Department of State, "U.S.-Vietnam Comprehensive Partnership," news release, 2013, <https://2009-2017.state.gov/r/pa/prs/ps/2013/218734.htm>.

⁴ Joshua Kurlantzick, "Making U.S.-Vietnam Ties a Model for a Free and Open Indo-Pacific," (2018): 1, <https://www.cfr.org/report/making-us-vietnam-ties-model-free-and-open-indo-pacific>.

⁵ The White House, "Joint Statement for Enhancing the Comprehensive Partnership between the United States of America and the Socialist Republic of Vietnam," news release, 2017, <https://trumpwhitehouse.archives.gov/briefings-statements/joint-statement-enhancing-comprehensive-partnership-united-states-america-socialist-republic-vietnam/>.

⁶ Joshua Kurlantzick, "Making U.S.-Vietnam Ties a Model for a Free and Open Indo-Pacific," 1.

⁷ Jeffrey Ordaniel, *The United States and Viet Nam: Charting the Next 25 Years in Bilateral Security Relations*, Pacific Forum (2021), 5, <https://pacforum.org/publication/issues-insights-vol-21-cr1-the-united-states-and-viet-nam-charting-the-next-25-years-in-bilateral-security-relations>.

มุมมองเกี่ยวกับภัยคุกคามจากสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งทำให้ทั้งวอชิงตันกับฮานอยต่างหวั่นกังวลเกี่ยวกับการผงาดขึ้นมาอย่างก้าวกระโดดของจีนและตัดสินใจเข้าใกล้ชิดกันมากขึ้น⁸

ในสมัยของประธานาธิบดี โจ ไบเดน สหรัฐฯ ได้ประกาศนโยบาย Indo – Pacific Strategy ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 2022 เพื่อหวังจะพาการต่างประเทศของตนกลับสู่ภาวะปกติหลังจากหลายปีที่ไม่แน่นอนในการดำเนินนโยบายการต่างประเทศภายใต้ประธานาธิบดีทรัมป์ โดยสหรัฐฯ ได้กลับมาเข้าร่วมสนธิสัญญาและพันธมิตรที่รัฐบาลชุดก่อนละทิ้ง และฟื้นฟูสถานะของตนในเวทีโลก⁹ สถานการณ์โรคระบาดใหญ่โควิด-19 ถือเป็นโอกาสทองสำหรับสหรัฐฯ ในการดำเนินนโยบายการทูตวัคซีน (Vaccine Diplomacy) เพื่อกลับมามีบทบาทนำในเวทีโลกอีกครั้ง เวียดนามและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กลายเป็นหนึ่งในสมรภูมิระหว่างสหรัฐฯ และจีนในการแข่งขันอิทธิพลและกระจายวัคซีนที่ตนเองผลิตผ่านกลไก COVAX¹⁰ ซึ่งตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ค.ศ. 2021 จนถึงปัจจุบันสหรัฐฯ ได้มอบวัคซีน 40 กว่าล้านโดสให้แก่เวียดนามและเป็นประเทศที่มอบวัคซีนจำนวนเยอะที่สุดให้เวียดนาม¹¹ นอกจากนี้ ทั้งสองประเทศกำลังมีแผนและหารือกันเกี่ยวกับการยกระดับความสัมพันธ์จาก Comprehensive Partnership เป็น Strategic Partnership ในอนาคตอันใกล้ที่จะถึงนี้อีกด้วย¹²

นโยบายทั้งหมดที่สหรัฐฯ ดำเนินการนั้นต่อเวียดนาม เน้นย้ำว่าสหรัฐฯ ไม่ได้ลดความสำคัญต่อภูมิภาคเอเชียแต่อย่างใด เพียงแค่เพราะว่าสหรัฐฯ “สะดุดและต้องเลื่อนแผนไปหมุนสู่เอเชียออกไปเนื่องจากเหตุการณ์ 9/11 ทำให้สหรัฐฯ ไม่สามารถเผชิญโดยตรงกับการผงาดขึ้นมาของจีนได้”¹³ และเมื่อประธานาธิบดีโอบามาขึ้นมาดำรงตำแหน่งจนถึงยุคของประธานาธิบดีไบเดน สหรัฐฯ

⁸ Huong Le Thu, "The Push and Pull of the Developing U.S.-Vietnam Defense Partnership," *Asia Policy* 16 (2021): 98, <https://doi.org/10.1353/asp.2021.0058>.

⁹ Guy C. Charlton and Xiang Gao, "The US Indo-Pacific Strategy's Weakest Link," *The Diplomat*, 2023, <https://thediplomat.com/2023/02/the-u-s-indo-pacific-strategys-weakest-link/>.

¹⁰ Ornthicha Duangratana, "Observations Amid the COVID-19 Outbreak: The US-China Rivalry in Vietnam and the Philippines," *Journal of Politics and Governance* 13 (2021): 156 - 157, <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jopag/article/view/250437/177294>.

¹¹ "COVID-19 Assistance," 2022, <https://www.usaid.gov/vietnam/covid-19-assistance>.

¹² Huynh Tam Sang and Vo Thi Thuy An, "Is a US-Vietnam Strategic Partnership Likely to Happen Soon?," *The Diplomat*, 2023, <https://thediplomat.com/2023/04/is-a-us-vietnam-strategic-partnership-likely-to-happen-soon/>.

¹³ Kurt M. Campbell, *The Pivot: The Future of American Statecraft in Asia* (Twelve, Grand Central Publishing, 2016), 18.

ได้วางแผนยุทธศาสตร์ต่อเอเชียอย่างต่อเนื่องอีกครั้ง โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยขยายความสัมพันธ์และพันธมิตรกับประเทศเวียดนาม

1.2 คำถามวิจัย

สารนิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษานโยบายการต่างประเทศของสหรัฐฯ ต่อเวียดนามภายใต้ยุคบริหารของประธานาธิบดี โอบามา ทรัมป์ และไบเดน โดยมุ่งตอบคำถามว่าแต่ละยุคสมัยนั้นการดำเนินนโยบายการต่างประเทศของสหรัฐฯ ต่อเวียดนามมีความต่อเนื่องและต่างกันอย่างไร

1.3 ข้อเสนอการวิจัย

สารนิพนธ์นี้มุ่งเสนอว่า ทั้งสามนโยบาย Pivot to Asia, Free and Open Indo-Pacific และ Indo-Pacific Strategy ของสามยุคสมัยประธานาธิบดีสหรัฐฯ โอบามา ทรัมป์ และโจ ไบเดน มีวัตถุประสงค์หลักที่ต่อเนื่องกันคือคานอำนาจของจีนในภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้และคงไว้สถานะมหาอำนาจของสหรัฐฯ โดยส่งเสริมด้านเศรษฐกิจและความมั่นคง แต่แตกต่างกันตรงที่ว่าวิธีการดำเนินนโยบายต่อเวียดนามจะปรับตามแนวคิดของแต่ละผู้นำสหรัฐฯ ซึ่งในยุคของโอบามา สหรัฐฯ ก็เริ่มปรับใช้นโยบายหันสู่เอเชียและเริ่มลดบทบาทของสหรัฐฯ ในตะวันออกเฉียงกลาง ซึ่งพยายามเสริมสร้างพันธมิตรและความร่วมมือในภูมิภาคเอเชีย ยกกระดับความสัมพันธ์กับเวียดนามเป็น Comprehensive Partnership ส่วนในสมัยบริหารของทรัมป์ สหรัฐฯ ได้ดำเนินนโยบายต่างประเทศที่มีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างพันธมิตรกันมากขึ้น (transactional approach) ภายใต้ยุทธศาสตร์ Free and Open Indo-Pacific โดยให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ การค้าเสรี และในยุคของประธานาธิบดี ไบเดน สหรัฐฯ ยังพัฒนาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง เห็นได้ชัดจากเอกสารประกาศนโยบาย Indo-Pacific ที่กล่าวถึงเวียดนามเป็นพันธมิตรที่ต้องพัฒนาความสัมพันธ์ต่อไป หนึ่งในตัวอย่างคือการกระจายวัคซีนโดยมอบวัคซีนช่วยเหลือเวียดนามในเวลาโรคระบาดโควิด-19 และล่าสุดสหรัฐฯ มีแผนยกระดับความสัมพันธ์เป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญอีกด้วย (strategic partnership) เพื่อหวังจะมีความร่วมมือในหลายมิติมากขึ้น

1.4 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะอภิปรายโดยการแบ่งการทบทวนวรรณกรรมออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนแรก คือวรรณกรรมเกี่ยวกับปัจจัยจีน (China Factor) ต่อความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐอเมริกากับเวียดนาม และ ส่วนที่สอง วรรณกรรมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐอเมริกาและเวียดนาม

1.4.1 วรรณกรรมเกี่ยวกับปัจจัยจีน (China Factor) ต่อความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐอเมริกากับเวียดนาม

ปัจจัยหลักประการหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐฯ กับเวียดนามคือ "ปัจจัยการผงาดขึ้นมาของจีน" (China Factor) ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญ เนื่องจากเป็นหนึ่งในเป้าหมายหลักในนโยบายการต่างประเทศของสหรัฐฯ จนถึงยุค โจ ไบเดน

ในสมัยของรัฐบาลโอบามา จีนไม่เพียงแต่เป็นมหาอำนาจหน้าใหม่ที่กำลังผงาดขึ้นมาในทวีปเอเชียเท่านั้น แต่ยังเป็นประเทศที่กำลังขยายอำนาจของตนสู่ภูมิภาคที่กว้างไปถึงมหาสมุทรแปซิฟิก ซึ่งเป็นภูมิภาคที่สหรัฐฯ กำลังมีบทบาทนำมายาวนานหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา¹⁴ การพัฒนาของจีนในด้านเศรษฐกิจ ความมั่นคง วัฒนธรรม ในภูมิภาคนับเป็นการท้าทายพลังอำนาจของสหรัฐฯ ในฐานะที่เป็นผู้นำแห่งเอเชีย-แปซิฟิก อีกเหตุผลหนึ่งที่สหรัฐฯ ต้องกังวลต่อบทบาทของตนในภูมิภาคก็คือ การเติบโตของจีนต่างมุ่งเน้นไปที่ทะเลจีนใต้ ซึ่งเป็นหนึ่งในเส้นทางคมนาคมสำคัญทางเศรษฐกิจของโลก โดยกองเรือพาณิชย์ 1 ใน 4 ของโลกต่างใช้เส้นทางเดินเรือสายนี้ นอกจากนี้ทะเลจีนใต้ยังเป็นแหล่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก สามารถใช้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของจีนเป็นอย่างมาก¹⁵ ไม่เพียงเท่านั้น จีนยังเน้นถึงการเชื่อมต่อเศรษฐกิจของตนกับหลายประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อีกด้วยจนกลายมาเป็นประเทศคู่ค้าอันดับหนึ่งของอาเซียน¹⁶ อย่างไรก็ตาม จีนยังมีปัญหาขัดแย้งกับฟิลิปปินส์และเวียดนามเกี่ยวกับการอ้างกรรมสิทธิ์ในหมู่เกาะ สแปรตลีย์ในทะเลจีนใต้ ซึ่งทำให้ฟิลิปปินส์ต้องหันไปพึ่งพาสหรัฐฯ ขณะที่เวียดนามไม่ไว้วางใจจีนเกี่ยวกับการอ้างกรรมสิทธิ์ดังกล่าวอยู่แล้ว แม้จีนจะพยายามเสริมสร้างความสัมพันธ์กับเวียดนามให้ใกล้ชิดกันยิ่งขึ้นก็ตาม¹⁷

ท่ามกลางบรรยากาศดังกล่าว ในส่วนของประเทศเวียดนามนั้น ในการรายงาน The China Factor in U.S.-Vietnam Relations ของ James Bellacqua ระบุว่าจีนเป็นปัจจัยหลักที่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์กับสหรัฐฯ และในทางกลับกันยังเป็นแรงผลักดันให้สหรัฐฯ อยากกระชับ

¹⁴ Oliver Turner and Inderjeet Parmar, *The United States in the Indo-Pacific Obama's legacy and the Trump transition* (Manchester University Press, 2020), 21 - 22.

¹⁵ สุรชาติ บำรุงสุข, "Pivot to Asia: นโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาต่อเอเชีย-แปซิฟิก," *จุลสารความมั่นคงศึกษา* (2014): 7 - 8.

¹⁶ Global Times, "ASEAN becomes China's largest trading partner in 2020, with 7% growth," *Global Times* 2021, <https://www.globaltimes.cn/page/202101/1212785.shtml>.

¹⁷ สุรชาติ บำรุงสุข, "Pivot to Asia: นโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาต่อเอเชีย-แปซิฟิก," 9.

ความสัมพันธ์กับเวียดนามมากขึ้นโดยเฉพาะในด้านความมั่นคงและเศรษฐกิจ¹⁸ ในด้านความมั่นคง จีนมีพฤติกรรมก้าวร้าวในทะเลจีนใต้ซึ่งเป็นบริเวณหมู่เกาะสแปรตลีย์และพาราเซลที่มีข้อพิพาทกับเวียดนามซึ่งนำไปสู่ความตึงเครียดระหว่างสองประเทศอยู่บ่อยครั้ง นอกจากนี้จีนกับเวียดนามยังมีประเด็นเกี่ยวกับแม่น้ำโขงโดยจีนมีแผนสร้างเขื่อนจำนวน 14 แห่งส่งผลกระทบต่อการผลิตพลังงานและการเกษตรของกลุ่มประเทศปลายแม่น้ำซึ่งหนึ่งในนั้นคือเวียดนาม¹⁹ ในด้านเศรษฐกิจ จีนได้กลายเป็นคู่ค้ารายใหญ่ที่สุดของเวียดนาม และเวียดนามหวังว่าความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีขนาดใหญ่อย่างจีนจะช่วยพัฒนาพื้นที่ตามชายแดนจีน-เวียดนาม²⁰ นอกจากนี้ด้วยความต้องการโครงสร้างพื้นฐานสูงในการพัฒนาประเทศ เวียดนามได้รับการสนับสนุนจากจีนผ่านโครงการรถไฟในเมืองของกรุงฮานอยโดยจีนเป็นผู้รับเหมาก่อสร้าง ซึ่งเป็นหนึ่งในตัวอย่างที่ชัดเจนของนโยบาย Belt and Road Initiative ของจีนในเวียดนาม²¹ ปัจจัยดังกล่าวเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงแรงจูงใจของสหรัฐฯ เมื่อตัดสินใจระงับความสัมพันธ์กับเวียดนามมากขึ้น

1.4.2 วรรณกรรมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐอเมริกากับเวียดนาม

อย่างที่กล่าวไว้ในส่วนแรก นับตั้งแต่ขึ้นดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา บารัค โอบามาได้ดำเนินนโยบายหันสู่เอเชียมากขึ้น โดยเฉพาะในปี ค.ศ. 2010 และเวียดนามเปรียบเสมือน “พันธมิตรใหม่” ของสหรัฐฯ²² โดยนโยบายของสหรัฐฯ ต่อเวียดนามมีความต่อเนื่องกันตั้งแต่ยุคโอบามาจนถึง โจ ไบเดนและเน้นสองด้านหลักประกอบด้วย ความมั่นคง และเศรษฐกิจ ในสมัยทรัมป์ ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี สหรัฐฯ ได้ประกาศนโยบาย American First ที่ให้ความสำคัญกับผลประโยชน์และความมั่นคงของสหรัฐฯ ในเวทีโลกเป็นพิเศษ²³ และประกาศปรับใช้นโยบายการต่างประเทศจากยุทธศาสตร์ “หมุนสู่เอเชีย” Pivot to Asia เป็นยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก (Free Indo

¹⁸ James Bellacqua, *The China Factor in U.S.-Vietnam Relations*, The Center for Naval Analyses (2012), 31 - 32, <https://apps.dtic.mil/sti/citations/ADA560712>.

¹⁹ "Vietnam next to cut rice exports," *BBC News* 2008, <http://news.bbc.co.uk/2/hi/7317989.stm>.

²⁰ Vietnam News Agency, "Vietnam's trade with largest partners in 2022," 2023, <https://en.vietnamplus.vn/vietnam-gains-23-billion-usd-from-rice-exports-in-h1/255862.vnp>.

²¹ Hong Hiep Le, "The Belt and Road Initiative in Vietnam: Challenges and Prospects," *ISEAS Perspective* 18, no. 2018 (2018): 5, https://www.iseas.edu.sg/images/pdf/ISEAS_Perspective_2018_18@50.pdf.

²² ประภัสสร เทพชาตรี, "นโยบายต่างประเทศของสหรัฐฯ ต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในสมัยรัฐบาล Barack Obama," (10 October 2021 2015), 59. <http://www.drprapat.com/wp-content/uploads/2015/04/นโยบายต่างประเทศของสหรัฐฯ-ต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้-ในสมัยรัฐบาล-Barack-Obama.pdf>.

²³ Patrick M. Cronin and Anthony Cho, "Averting Disengagement: A Geoeconomic Strategy for the Trump Administration in Southeast Asia," (2017): 3, <http://www.jstor.com/stable/resrep06276>.

– Pacific Strategy) แทน ตามนโยบาย American First เพื่อหวังจะเพิ่มน้ำหนักให้กับยุทธศาสตร์ Indo – Pacific กว่ายุทธศาสตร์ Belt and Road Initiative ของจีน ที่พยายามกำลังกระชับความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจกับเวียดนามเช่นเดียวกัน²⁴ ในยุคของทรัมป์ เราสามารถเห็นได้ว่าความสัมพันธ์ส่วนใหญ่เน้นในด้านเศรษฐกิจมากกว่า เนื่องจากว่าประธานาธิบดีทรัมป์ขณะการเลือกตั้งประธานาธิบดีส่วนหนึ่งเนื่องจากคำสัญญาของเขาที่จะนำงานและการผลิตกลับสู่ของสหรัฐฯ²⁵ ถึงแม้บางที่ทรัมป์เรียกเวียดนามว่าเป็นประเทศที่ทำให้สหรัฐฯ ขาดดุลการค้า หรือปั่นค่าเงินเพื่อผลประโยชน์ทางการค้า²⁶ ดัชนีทางเศรษฐกิจระหว่างสหรัฐฯ กับเวียดนามก็ยังมีแนวโน้มที่ดีในช่วงบริหารของทรัมป์ หลังจากทรัมป์ขึ้นดำรงตำแหน่งเพียงหนึ่งปีก็ได้ประกาศขึ้นกำแพงภาษีต่อสินค้าของจีน เริ่มสงครามการค้ากับจีนอย่างเป็นทางการ²⁷ เพราะฉะนั้น เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบการผลิตสหรัฐฯ ได้ย้ายฐานผลิตของตนไปยังเวียดนามเป็นบางส่วน ถึงแม้ไม่ได้ย้ายไป 100 เปอร์เซ็นต์ของฐานการผลิตก็ตาม เพราะสหรัฐฯ ยังเห็นศักยภาพของตลาดจีน แต่ก็ทำให้มูลค่าการค้าระหว่างสหรัฐฯ-เวียดนามได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ยุคโอบามาจนถึงยุคทรัมป์ ซึ่งเวียดนามกลายเป็นหนึ่งในประเทศคู่ค้าอันดับ 10 ของสหรัฐฯ²⁸ สิ่งนี้ทำให้ทั้งสองประเทศได้รับผลประโยชน์ร่วมกันทางเศรษฐกิจในระดับดี²⁹

ในยุคของประธานาธิบดี โจ ไบเดน (ค.ศ. 2021 - ปัจจุบัน) ท่ามกลางบรรยากาศของโรคระบาดโควิด-19 ยังคงอยู่ สหรัฐฯ ตัดสินใจฟื้นฟูความเป็นผู้นำของตนในภูมิภาคโดยเปิดกว้างและเสรีมากกว่าเดิม ซึ่งคราวนี้สหรัฐฯ ได้กำหนดเวียดนามอยู่ในรายชื่อประเทศที่ตนยังกระชับความสัมพันธ์ได้อย่างต่อเนื่อง³⁰ ข้อนี้สอดคล้องกับรายงานการประเมินความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐฯ กับเวียดนาม

CHULALONGKORN UNIVERSITY

²⁴ David Shambaugh, *Where Great Powers Meet: America & China in Southeast Asia* (USA: Oxford University Press, 2021), 212.

²⁵ Patrick M. Cronin and Anthony Cho, "Averting Disengagement: A Geoeconomic Strategy for the Trump Administration in Southeast Asia," 4.

²⁶ Joseph M. Siracusa and Hang Thi Thuy Nguyen, "U.S.-VIETNAM RELATIONS IN THE TRUMP ERA," *Asian Affairs* 50, no. 4 (2019): 606, <https://doi.org/https://doi.org/10.1080/03068374.2019.1672429>.

²⁷ Ana Swanson, "Trump's Trade War With China Is Officially Underway," *The New York Times* 2018, <https://www.nytimes.com/2018/07/05/business/china-us-trade-war-trump-tariffs.html>.

²⁸ Michael F. Martin, *Vietnam's Economy and U.S. Trade: Key Issues in 2021*, (Congressional Research Service, 2021).

²⁹ Bich T. Tran, *From 'Rebalance to Asia' to 'Free and Open Indo-Pacific': The Development of the U.S.-Vietnam Comprehensive Partnership* (The East-West Center, 2019), 6 - 7.

³⁰ Joe Biden, *INDO-PACIFIC STRATEGY OF THE UNITED STATES*, (White House, 2022).

ของ Le Hong Hiep ในช่วงท้ายของปี ค.ศ. 2020 ว่า สหรัฐฯ กับเวียดนามยังมีผลประโยชน์ทางยุทธศาสตร์ร่วมกันในทะเลจีนใต้ และสหรัฐฯ พร้อมที่จะสนับสนุนเวียดนามในการส่งเสริมกองทัพเรือของเวียดนามอย่างต่อเนื่อง แต่รัฐบาล โจ ไบเดน ยังต้องพิจารณาความร่วมมือดังกล่าวเป็นกรณีไปเนื่องจากขัดกับนโยบายส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของรัฐบาล โจ ไบเดน และประเด็นสิทธิมนุษยชนเป็นประเด็นที่อ่อนไหวต่อรัฐบาลคอมมิวนิสต์เวียดนามมาโดยตลอด³¹ ภายใต้บริบทของสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 สหรัฐฯ ยังให้การสนับสนุนเวียดนามด้าน “การทูตวัคซีน” เพื่อแข่งขันกับจีน โดยสหรัฐฯ ได้ส่งมอบวัคซีนให้แก่เวียดนามอย่างต่อเนื่องทั้งหมดกว่า 26 ล้านโดสผ่านโครงการ COVAX ของสหประชาชาติ³²

ในกรณีความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐฯ กับเวียดนาม สามารถเห็นได้ว่าฝ่ายสหรัฐฯ กำลังมองหาพันธมิตรหน้าใหม่และหุ้นส่วนที่มีศักยภาพ³³ เพื่อพยายามถ่วงดุลอำนาจกับความท้าทายใหม่อย่างจีน ส่วนฝ่ายเวียดนาม ซึ่งในฐานะเป็นประเทศเล็กแต่ได้เปรียบเชิงภูมิรัฐศาสตร์ก็พยายามไม่พึ่งพาเพื่อนบ้านขนาดใหญ่อย่างจีนมากเกินไปในด้านเศรษฐกิจ และไม่ให้จีนจับหางตัวเองเพื่อสามารถต่อรองกับจีนได้ในข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ เป็นต้น โดยหันไปร่วมมือกับอดีตศัตรูอย่างสหรัฐอเมริกา ผู้วิจัยเห็นได้จากกรณีข้างต้นและตัดสินใจเลือกศึกษาและเปรียบเทียบกรอบแนวคิด alliance (พันธมิตร) และ partnership (หุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์) เป็นแนวทางการวิเคราะห์ในงานศึกษาฉบับนี้ เพื่อทำให้เห็นการดำเนินนโยบายของสหรัฐอเมริกาต่อประเทศพันธมิตรและประเทศที่เป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ต่างกันอย่างไร

1.5 กรอบการวิเคราะห์

เพื่ออธิบายการดำเนินนโยบายการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาต่อเวียดนาม ณ ปัจจุบัน ภายใต้บริบทการผงาดขึ้นมาของจีนนั้น ผู้วิจัยเห็นเหมาะสมที่จะใช้แนวคิด alliance – partnership เป็นกรอบการวิเคราะห์ในงานวิจัยฉบับนี้

³¹ "Vietnam – US Relations Under the Biden Administration," ISEAS Commentary, ISEAS – Yusof Ishak Institute, 2020, 2022, <https://www.iseas.edu.sg/media/commentaries/vietnam-us-relations-under-the-biden-administration/>.

³² USAID, "COVID-19 Assistance.", <https://www.usaid.gov/vietnam/covid-19-assistance>

³³ The White House - Joseph R. Biden Jr., "Interim National Security Strategic Guidance," news release, March 2021, <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2021/03/03/interim-national-security-strategic-guidance/>.

“Strategic Partnership” แปลเป็นภาษาไทยว่า “หุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์” เป็นรูปแบบความร่วมมือประเภทหนึ่งที่เวียดนามกับสหรัฐฯ กำลังมุ่งหน้าที่จะยกระดับ ณ ปัจจุบัน³⁴ และเป็นรูปแบบใหม่ของแนวร่วมระหว่างรัฐ (new form of alignment) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกหลังสงครามเย็น³⁵ ซึ่งประเภทนี้สายสังคมนิยมถือว่าเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่ประเทศหรือรัฐมหาอำนาจใช้เพิ่มอำนาจครอบงำทางการเมือง เศรษฐกิจ และการทหารในระบบระหว่างประเทศก็ได้³⁶ ถึงแม้ว่าเป็นรูปแบบที่นิยมใช้ในสมัยนี้ของการเมืองระหว่างประเทศ ความหมายที่แท้จริงของ strategic partnership ค่อนข้างกว้างและครอบคลุมหลากหลายและไม่ชัดเจน เนื่องจากว่าในระเบียบการเมืองระหว่างประเทศไม่ใช่ประเทศไหนก็กลายเป็นพันธมิตรกันได้³⁷ ถึงแม้ว่าการวิจัยฉบับนี้เขียนในบริบทว่าเวียดนามกับสหรัฐฯ กำลังอยู่ภายใต้ความร่วมมือแบบหุ้นส่วนที่สำคัญแบบรอบด้าน comprehensive partnership แต่ด้วยความหมายอันกว้างและครอบคลุมของ strategic partnership ที่กล่าวไว้ข้างบน ซึ่งพอที่จะสะท้อนถึงความร่วมมือแบบ partnership แล้ว จึงเขียนอธิบายโดยยึดคำนิยามของ strategic partnership เป็นหลัก

Thomas S. Wilkins ให้คำนิยาม strategic partnership ว่าเป็น “ความร่วมมือเชิงโครงสร้างระหว่างรัฐ หรือ actors อื่น ๆ เพื่อใช้ประโยชน์จากโอกาสทางเศรษฐกิจร่วมกัน หรือเพื่อตอบสนองต่อความท้าทายด้านความมั่นคงอย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าที่จะบรรลุผลสำเร็จอย่างโดดเดี่ยว การเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์สามารถเกิดขึ้นได้ทั้งระดับระหว่างระหว่างประเทศหรือภายในประเทศก็ได้ นอกจากอนุญาตให้แบ่งปันข้อมูล ทักษะ และทรัพยากรแล้ว ความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ยังอนุญาตให้ทุกฝ่ายแบ่งปันความเสี่ยงไปด้วยกัน”³⁸ เหล่าประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เลือกที่จะใช้ความร่วมมือแบบ strategic partnership มากกว่าความร่วมมือแบบ alliance เพราะจะช่วยให้พวกเขาได้รับผลตอบแทน เช่น ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจหรือความ

³⁴ Huynh Tam Sang and Vo Thi Thuy An, "Is a US-Vietnam Strategic Partnership Likely to Happen Soon?."

³⁵ Thomas S. Wilkins, "Alignment', not 'alliance' – the shifting paradigm of international security cooperation: toward a conceptual taxonomy of alignment," *Review of International Studies* 38, no. 1 (2012): 67, <https://www.jstor.org/stable/41485490>.

³⁶ Sean Kay, "What Is a Strategic Partnership?," *Problems of Post-Communism* 47, no. 3 (2000): 16, <https://doi.org/https://doi.org/10.1080/10758216.2000.11655882>.

³⁷ Ibid, 15 – 24.

³⁸ Thomas S. Wilkins, "Russo-Chinese Strategic Partnership: A New Form of Security Cooperation?," *Contemporary Security Policy* 29, no. 2 (2008): 363, <https://doi.org/https://doi.org/10.1080/13523260802284365>.

มั่นคง โดยไม่มีความเสี่ยงตามมาเช่นการสูญเสียการปกครองตนเอง³⁹ นอกจากนี้ วัตถุประสงค์หลักของ strategic partnership คือการจัดการกับความท้าทายร่วมกันและคว้าโอกาสร่วมกัน แทนที่จะตอบโต้เจาะจงต่อประเทศหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมากเกินไปเหมือนแนวคิด alliance⁴⁰ หรือเราอาจจะเข้าใจว่าแรงกระตุ้นของการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์คือ “ผลประโยชน์และเป้าหมายร่วมกัน” (goal-driven) มากกว่ามี “ภัยคุกคามร่วมกัน” (threat-driven) เพราะฉะนั้นในกรณีของเวียดนามพวกเขาสามารถลงนามความร่วมมือกับทั้งจีนและสหรัฐอเมริกาโดยไม่ทำให้อีกฝ่ายหนึ่งต้องรู้สึกแปลกแยก โดยเฉพาะเวียดนามกับจีนตอนนี้ระดับความร่วมมือเป็น หุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์อย่างรอบด้าน (comprehensive strategic partnership)

ในมุมมองของสหรัฐฯ Prashanth Parameswaran นักวิจัยด้านรัฐศาสตร์ศึกษาเกี่ยวกับนโยบายการต่างประเทศของสหรัฐฯ มองว่าการใช้ความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ที่เพิ่มขึ้นในเอเชียแปซิฟิกเป็นที่กำหนดโดยเจตนาของผู้กำหนดนโยบายของสหรัฐฯ ที่จะขอให้ทั้งสองประเทศมีเป้าหมายสำคัญร่วมกันเพื่อแบ่งปันภาระในการจัดการกับความท้าทายระดับภูมิภาคและระดับโลก ตลอดจนสร้างสถาบันและวางโครงสร้างความสัมพันธ์ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกของวอชิงตัน⁴¹ ซึ่งสำหรับบุคคลผู้กำหนดนโยบายของสหรัฐฯ วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งและจัดโครงสร้างความสัมพันธ์ในเอเชียแปซิฟิกโดยเฉพาะคือการสร้างเครือข่ายพันธมิตรที่กว้างขวางมากขึ้นในภูมิภาค นอกเหนือจากพันธมิตรแบบดั้งเดิมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกลยุทธ์การปรับสมดุล ดังที่ระบุในเอกสาร Quadrennial Defense Review ของกระทรวงกลาโหมสหรัฐฯ ว่าในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้สหรัฐฯ จะยังคงยืนหยัดกับความสัมพันธ์พันธมิตรอันยาวนานกับไทยและฟิลิปปินส์ และพร้อมที่จะขยายความสัมพันธ์เป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์กับอินโดนีเซีย มาเลเซีย และเวียดนาม⁴²

สำหรับแนวคิด alliance นักเชี่ยวชาญด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศชาวอเมริกัน Glenn Snyder ในหนังสือ Alliance Politics เขียนว่า alliance (ภาษาไทยแปลว่า “พันธมิตร”) เกิดขึ้นเมื่อสองหรือมากกว่าสองรัฐตกลงมีความร่วมมือกันในด้านความมั่นคง รัฐสองรัฐนั้นมีภัย

³⁹ John D. Ciorciari, *The limits of alignment : Southeast Asia and the great powers since 1975* (Georgetown University Press, 2010), 9.

⁴⁰ Prashanth Parameswaran, "Explaining US Strategic Partnerships in the Asia-Pacific Region: Origins, Developments and Prospects," *Contemporary Southeast Asia* 36, no. 2 (2014): 265.

⁴¹ Parameswaran, "Explaining US Strategic Partnerships in the Asia-Pacific Region: Origins, Developments and Prospects," 266.

⁴² Department of Defense, *Quadrennial Defense Review* (2010), 59, https://dod.defense.gov/Portals/1/features/defenseReviews/QDR/QDR_as_of_29JAN10_1600.pdf.

คุกคามหรือความกังวลต่อกันคุกคามร่วมกันมักจะมีแนวโน้มแสวงหาความช่วยเหลือจากอีกฝ่าย เพราะถือว่ารัฐสองรัฐนั้นมีผลประโยชน์ร่วมกันในการต่อต้านรัฐอื่นที่กำลังสะสมอำนาจมากขึ้นเรื่อย ๆ สองรัฐตระหนักรู้เหมือนกันว่ากำลังมีอีกรัฐหนึ่งที่กำลังสะสมอำนาจและเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งรัฐนั้นมีโอกาสกลายเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของตนและพันธมิตร เพราะฉะนั้นสองรัฐมีความหวังต่อกันว่าอยากได้รับความช่วยเหลือการป้องกันทางทหารซึ่งกันและกันถ้าอีกฝ่ายโดนคุกคามก่อน⁴³ การนิยามของ Glenn Snyder สอดคล้องกับความคิดของนักวิชาการชาวอเมริกันที่โด่งดังอย่าง John Mearsheimer ใน *The Tragedy of Great Power Politics* ที่กล่าวเกี่ยวกับพันธมิตรว่า “การเป็นพันธมิตรกันเกิดจากผลของการผสมผสานผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งพันธมิตรกันในวันนี้อาจจะกลายเป็นศัตรูกันในวันพรุ่งนี้ เป็นศัตรูกันในวันนี้อาจจะกลายเป็นพันธมิตรในอนาคตก็ได้”⁴⁴ โดยพันธมิตรนี้ไม่จำเป็นต้องเป็นพันธมิตรทางการทหารก็ได้⁴⁵ หรือไม่จำเป็นต้องเป็นรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งอย่างเป็นทางการก็ได้⁴⁶

ในมุมมองของสหรัฐฯ ในหนังสือ *Shield of the Republic* ของ Mira Rapp-Hooper อธิบายว่า แนวคิด alliance ประสบความสำเร็จในการปกป้องสหรัฐฯ จากภัยคุกคามภายนอกทั้งในยามสงครามและยุคแห่งสันติภาพ ซึ่งระบบพันธมิตรได้ทำให้ภัยคุกคามดังกล่าวอ่อนตัวลงก่อนที่กระทบโดยตรงถึงดินแดนของสหรัฐฯ และได้ป้องกันทั้งอุดมการณ์ประชาธิปไตยและเสรีภาพของประเทศอีกด้วย⁴⁷ Mira Rapp-Hooper ยังกล่าวเพิ่มเติมในหนังสืออีกว่า ระบบพันธมิตรถือว่ามีบทบาทเป็นแนวป้องกันชั้นแรกของสหรัฐฯ ที่ทำให้สหรัฐฯ อยู่ห่างจากความขัดแย้งภายนอกอย่างปลอดภัย⁴⁸ ซึ่งตั้งแต่ช่วงเวลาสงครามเย็นจนถึงปัจจุบัน เพื่อเป้าหมายถ่วงดุลอำนาจกับประเทศคู่แข่งอื่น ๆ สหรัฐฯ ได้ใช้นโยบายการต่างประเทศของตนและวิธีทางทหารเพื่อคงไว้อำนาจของตนนอก

⁴³ Glenn H. Snyder, *Alliance Politics* (New York: Cornell University Press, 1997), 4.

⁴⁴ John J. Mearsheimer, *The Tragedy of Great Power Politics* (New York: W. W. Norton & Company, 2001), 33.

⁴⁵ Snyder, *Alliance Politics* 4.

⁴⁶ Evan N. Resnick, *Allies of Convenience: A Theory of Bargaining in U.S. Foreign Policy* (New York: Columbia University Press, 2019), 5.

⁴⁷ Mira Rapp-Hooper, *Shields of the Republic: The Triumph and Peril of America's Alliances* (Harvard University Press, 2020), 4 - 5.

⁴⁸ Ibid, 10.

ดินแดนสหรัฐฯ ผ่านการตั้งฐานทัพ สนับสนุนด้านเศรษฐกิจ รวมทั้งอำนวยความสะดวกงบประมาณให้แก่พันธมิตรอย่างมากมาย⁴⁹

จากแนววิเคราะห์ข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าสหรัฐฯ รับรู้ถึงสิ่งที่ประเทศเพื่อนบ้านของจีนกำลังต้องการ จึงปรับใช้แนวคิด strategic partnership มากกว่า alliance ในการวางอำนาจ กองกำลัง และความเป็นมหาอำนาจตั้งแต่อดีตของตนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะมุ่งเน้นไปที่เวียดนาม ถึงแม้เวียดนามกับตนมีระบอบการปกครองและค่านิยมทางการเมือง แตกต่างกันอย่างมา การดำเนินนโยบายของสหรัฐอเมริกาตั้งแต่ยุครัฐบาลโอบามาจนถึงยุครัฐบาล โจ ไบเดน ต่างมุ่งหวังที่จะสกัดการผงาดขึ้นมาของจีน เพราะฉะนั้น จึงไม่แปลกที่สองแนวคิดที่นำเสนอข้างต้นสอดคล้องกับแนวดำเนินนโยบายของสหรัฐฯ ต่อเวียดนาม ณ ปัจจุบัน ผ่านกลไกความร่วมมือต่างๆ ด้านทหาร และการสนับสนุน รวมทั้งความช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจต่อเวียดนาม เป็นต้น ถึงแม้เวียดนามยังเปิดรับการสนับสนุนเหล่านี้ อย่างระมัดระวัง แต่เป้าหมายของการดำเนินนโยบายของสหรัฐฯ ต่อเวียดนามนั้น สำเร็จหรือไม่ คงต้องจับตาดูกันต่อไปและขึ้นอยู่กับสถานการณ์การเมืองโลกในอนาคตอีกด้วย

1.6 ขอบเขตการศึกษา

งานวิจัยฉบับนี้เน้นการศึกษาการดำเนินนโยบายการต่างประเทศสหรัฐอเมริกาต่อเวียดนาม ตั้งแต่ยุครัฐบาลโอบามาจนถึงต้นยุคของรัฐบาล โจ ไบเดน แต่จะพยายามเน้นช่วงเวลาตั้งแต่การประกาศใช้ยุทธศาสตร์ “การหมุนสู่เอเชีย” (Pivot to Asia) ปี 2013 จนถึงปีพฤษภาคม 2023 เหตุผลที่งานสารนิพนธ์ฉบับนี้เขียนถึงปี 2023 เนื่องจากว่าโรคระบาดโควิด-19 เริ่มผ่อนคลายลงในหลายประเทศทั่วโลกแล้ว ซึ่งตลอดช่วงโรคระบาด สหรัฐอเมริกาได้กระจายวัคซีนต่อต้านไวรัสไปทั่วโลก รวมทั้งประเทศเวียดนามด้วย ที่เป็นหนึ่งในเป้าหมายของสหรัฐฯ ในการดำเนินนโยบายการทูตวัคซีน Vaccine Diplomacy ทั่วโลก แข่งกับการนโยบายการทูตวัคซีนของประเทศจีน ณ ขณะนั้น เช่นเดียวกัน⁵⁰ และเนื่องจากการเยือนเวียดนามครั้งที่สามของบุคคลระดับสูงของสหรัฐฯ จ่อที่จะเสนอยกระดับความสัมพันธ์เป็น strategic partnership ให้กับเวียดนามในอนาคตอันใกล้

⁴⁹ Victor D. Cha, *Powerplay: The Origins of the American Alliance System in Asia* (New Jersey: Princeton University Press, 2016), 127, 134.

⁵⁰ Cong Tung Nguyen, "US-China COVID-19 vaccine diplomacy competition in Vietnam: where vaccines go, influence may follow," *Australian Journal of International Affairs* 76, no. 6 (2022/11/02 2022): 667 - 668, <https://doi.org/10.1080/10357718.2022.2077302>, <https://doi.org/10.1080/10357718.2022.2077302>.

1.7 ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ และเป็นการวิจัยเชิงกรณีศึกษาเดี่ยว โดยอาศัยการวิจัยจากเอกสารเป็นหลัก เช่นบทหนังสือ บทวิเคราะห์รายงานวิจัย เอกสารเผยแพร่อย่างเป็นทางการ และข่าวสารที่เกี่ยวข้องจากสื่อที่มีความน่าเชื่อถือ เช่น เอกสารจากหน่วยงานรัฐบาลของทั้งสหรัฐฯ และเวียดนาม (ภาษาไทย ภาษาอังกฤษและภาษาเวียดนาม) รวมทั้งข่าวสารวิชาการอย่าง The Diplomat หรือ think-tank ด้านการต่างประเทศที่มีชื่อเสียงอย่าง Council on Foreign Relations ของสหรัฐฯ เป็นต้น ผู้วิจัยจะใช้เอกสารดังกล่าวข้างต้นเพื่อศึกษาและวิเคราะห์ถึงบริบทและสถานการณ์ที่นำไปสู่การกำหนดนโยบายการต่างประเทศของสหรัฐฯ ต่อเวียดนามจนถึงปัจจุบันนี้

1.8 คำโครงสร้างนิพนธ์

ส่วนที่ 1 จะนำเสนอเกี่ยวกับข้อมูลภาพรวมของงานวิจัยชิ้นนี้ โดยประกอบด้วย ที่มาและความสำคัญของปัญหา คำถามวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย การทบทวนวรรณกรรม กรอบการวิเคราะห์ขอบเขตการศึกษา ระเบียบวิธีวิจัย และโครงสร้างการนำเสนอของงานวิจัย

ส่วนที่ 2 จะเป็นการทำความเข้าใจการดำเนินนโยบายของสหรัฐอเมริกาต่อเวียดนามช่วงรัฐบาลโอบามา (ค.ศ. 2009 - 2017) ประกาศใช้ยุทธศาสตร์ “Pivot to Asia” รวมถึงปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อแนวคิดในการกำหนดนโยบายต่างประเทศของสหรัฐฯ ต่อประเทศเวียดนาม เพื่อให้เห็นภาพรวมว่าทำไมสหรัฐฯ ถึงเลือกหันมาสนใจเวียดนาม ทั้ง ๆ ที่เคยเป็นศัตรูกันมาก่อนและความแตกต่างระบอบการปกครอง

ส่วนที่ 3 นำเสนอเกี่ยวกับการดำเนินนโยบายการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาต่อเวียดนามช่วงสมัยประธานาธิบดีทรัมป์ (ค.ศ. 2017 - 2021) ภายใต้ต้นนโยบาย American First และยุทธศาสตร์ Free and Open Indo - Pacific Strategy ที่นำมาซึ่งการกระชับความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงอย่างต่อเนื่อง

ส่วนที่ 4 เป็นส่วนที่นำเสนอการดำเนินนโยบายของสหรัฐอเมริกาต่อเวียดนามในสมัยของประธานาธิบดี โจ ไบเดน ตั้งแต่ ค.ศ. 2021 จนถึงปี 2023 พร้อมนโยบายสนับสนุนวัคซีนให้เวียดนาม (Vaccine Diplomacy) เป็นหลัก และ

ส่วนที่ 5 เป็นบทสรุป

ส่วนที่ 2

การดำเนินนโยบายการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาต่อเวียดนาม ในสมัยของประธานาธิบดี บารัค โอบามา (ค.ศ. 2009 – 2017)

ในปี ค.ศ. 2009 บารัค โอบามา ขึ้นมาดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีคนที่ 44 ของสหรัฐอเมริกาภายใต้การบริหารของโอบามา (2009-2017) ความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐอเมริกาและเวียดนามมีความก้าวหน้าที่สำคัญในด้านต่าง ๆ รวมถึงการค้า ความร่วมมือด้านความมั่นคง ภายใต้บริบทการผงาดขึ้นมาของจีนและยุทธศาสตร์ “หันสู่เอเชีย” (Pivot to Asia) เพื่อถ่วงดุลอำนาจของจีน ฉะนั้นนโยบายความมั่นคงระหว่างสองประเทศหลักก็คือ การสนับสนุนเรือลาดตระเวนให้แก่องค์กำลังกำลังความมั่นคงทางทะเลของเวียดนาม ฝึกอบรมบุคลากรความมั่นคงด้านทะเลของเวียดนาม สนับสนุนงบประมาณ แลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ด้านการทหาร และสูงสุดคือการยกเลิกมาตรการห้ามขายอาวุธให้เวียดนาม ส่วนนโยบายทางการค้าและการลงทุนหลักคือการเพิ่มดุลการค้าระหว่างสองประเทศผ่านการส่งออกนำเข้าสินค้ากัน เชิญเวียดนามเข้าร่วมข้อตกลงการค้าระหว่างประเทศ ลงนามข้อตกลงขยายการค้าระหว่างสองประเทศ ซึ่งแตกต่างกับเงื่อนไขที่เวียดนามต้องปฏิรูประบบเศรษฐกิจและกฎหมายการค้าให้เสรีมากขึ้น

2.1 นโยบายด้านการเมืองและความมั่นคง

ในช่วงสองสามปีแรกหลักความสัมพันธ์กลับมาเป็นปกติ ความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างสหรัฐฯ และเวียดนามส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่การแก้ไขมรดกของช่วงสงคราม เช่น ประเด็น การค้นหาสำหรับชาวอเมริกันที่ถูกกระบุว่าเป็นเชลยศึก (POW - Prisoners of War) หรือสูญหายในการปฏิบัติหน้าที่ (MIA - Missing in Action) ในสงครามเวียดนาม และการแก้ไขการปนเปื้อนสารส้ม/สารไดออกซิน (Agent Orange) ซึ่ง ความก้าวหน้าในสองด้านนี้ช่วยสร้างแรงผลักดันในการขยายขอบเขตความร่วมมือด้านความมั่นคงในยุคต่อไป⁵¹

การเยือนเวียดนามในระดับสูงของยุคโอบามาเริ่มต้นจากการเข้าร่วมเวที ASEAN Regional Forum ครั้งที่ 17 ในเดือนกรกฎาคม 2010 ที่กรุงฮานอย ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ Hillary Clinton โดยในการประชุมครั้งนี้ Hillary ได้ระบุถึงจุดยืนของสหรัฐฯ ในประเด็นทะเลจีนใต้ ซึ่งเป็นข้อพิพาทระหว่างเวียดนาม จีน และประเทศใกล้เคียง⁵²

⁵¹ "Fact Sheet about U.S. Relations With Vietnam," 2016, <https://2009-2017.state.gov/r/pa/ei/bgn/4130.htm>.

⁵² Hillary Rodham Clinton, "Remarks at Press Availability," news release, 2010, <https://2009-2017.state.gov/secretary/20092013clinton/rm/2010/07/145095.htm>.

ต่อมาในเดือนตุลาคม 2011 รัฐมนตรีกลาโหมสหรัฐฯ Robert Gates เดินทางเยือนเวียดนาม เพื่อสานต่อการพัฒนาความสัมพันธ์ 15 ปีที่ขยายไปสู่ขอบเขตด้านกลาโหม ซึ่งเกี่ยวกับการเยือนครั้งนี้ เลขาธิการด้านข่าวของเพนตากอน Geoff Morrell เรียกเวียดนามว่าพันธมิตรที่ “ใกล้ชิด” และ “เป็นผู้นำ” สำหรับสหรัฐฯ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นอกจากนี้ การเยือนยังมีการพูดคุย 4 ประเด็น สำคัญสำหรับความร่วมมือด้านกลาโหม ได้แก่ การรักษาสันติภาพ การค้นหาและกู้ภัย การบรรเทาภัย พิบัติ และความมั่นคงทางทะเล⁵³ ก่อนหน้านี้ เพื่อเฉลิมฉลอง 15 ปี ความสัมพันธ์สหรัฐฯ-อเมริกา ทั้งสองประเทศได้มีการฝึกซ้อมทางทหาร การเยือนเวียดนามโดยเรือของกองทัพเรือสหรัฐฯ และการเดินทางเยือนฮาวายของนายพล Phung Quang Thanh รัฐมนตรีกระทรวงกลาโหมเวียดนามอีกด้วย

สหรัฐฯ เริ่มให้ความสำคัญอย่างเป็นทางการต่อภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกในเดือนตุลาคม 2011 เมื่อ Hillary Clinton เขียนบทความใน Foreign Policy ที่เรียกเอเชียคืออนาคตของสหรัฐฯ โดยกล่าวถึงเวียดนามว่าเป็นหุ้นส่วนใหม่ที่สำคัญทางด้านยุทธศาสตร์ของสหรัฐฯ ในเอเชีย (new partnership)⁵⁴ บทความนี้เปรียบเสมือนการเริ่มต้นของนโยบาย Pivot to Asia ของรัฐบาล ประธานาธิบดีโอบามา การมุ่งเน้นใหม่ของรัฐบาลโอบามาต่อเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นส่วนหนึ่งของการปรับทิศทางโดยรวมสู่ภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลโอบามาเลือกที่จะเปลี่ยนเส้นทางอย่างเป็นทางการเป็นระบบออกจากตะวันออกกลางและมุ่งสู่เอเชีย เพราะเชื่อว่าสหรัฐฯ กำลังหมกมุ่นอยู่กับยุทธศาสตร์อันเป็นผลมาจาก "สงครามต่อต้านการก่อการร้าย" หลังเหตุการณ์ 9/11 นำไปสู่ปฏิบัติการทางทหารในอัฟกานิสถานและอิรัก และการตามล่าอุซามะห์ บิน ลาดิน⁵⁵

เวลาต่อมา ความร่วมมือด้านกลาโหมระหว่างสหรัฐอเมริกาและเวียดนามมีการพัฒนาได้อย่างรวดเร็วเมื่อเทียบกับแนวรบอื่น ๆ แต่เน้นมีความมั่นคงสูง โดยสหรัฐฯ-เวียดนามได้บันทึกความเข้าใจความร่วมมือด้านกลาโหมทวิภาคี (MOU) ที่ลงนามในเดือนกันยายน 2011 เป็นความสำเร็จที่สำคัญ ครั้งแรกในความพยายามของวอชิงตันและฮานอยในการสร้างความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนยิ่งขึ้น ซึ่ง MOU ฉบับนี้เป็นพื้นฐานทางกฎหมายสำหรับความร่วมมือที่เพิ่มขึ้นในด้านกลาโหมระหว่างสหรัฐอเมริกาและเวียดนามใน 5 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ ความมั่นคงทางทะเล การเจรจาระดับสูง โปรแกรมค้นหา

⁵³ Al Pessin, "Gates to Visit 'Close Partner' Vietnam," *Voice of America* 2010, <https://www.voanews.com/a/gates-to-visit-close-partner-vietnam-104516579/166465.html>.

⁵⁴ Clinton, "America's Pacific Century."

⁵⁵ Shambaugh, *Where Great Powers Meet: America & China in Southeast Asia*, 64.

และกู้ภัย ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการบรรเทาภัยพิบัติ (HA/DR) และปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติ⁵⁶ หลังจากการลงนามใน MOU ในเดือนมิถุนายน 2012 นาย Leon Panetta กลายเป็นรัฐมนตรีกระทรวงกลาโหมสหรัฐคนแรกที่ไม่เยือนอ่าว กัม รันท์ (Cam Ranh Bay) นับตั้งแต่สิ้นสุดสงครามเวียดนามในปี 1975 ซึ่ง Cam Ranh เป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญของเวียดนามปัจจุบัน และเคยเป็นฐานทัพที่สำคัญของสหรัฐฯ ในสงครามเวียดนามเมื่อก่อน อีกทั้งที่นี่ตั้งแต่ 1980 ถึง 2002 เคยเป็นฐานทัพสำคัญของกองเรือแปซิฟิกของรัสเซียอีกด้วย⁵⁷ บนเรือบรรทุกเสบียง USNS Richard Byrd ที่ท่าเรือน้ำลึก Cam Ranh ของเวียดนามในทะเลจีนใต้ Leon Panetta กล่าวว่า "ผมมาที่นี่เพื่อรับทราบเกี่ยวกับความร่วมมือที่เรากำลังพัฒนากับเวียดนาม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เราต้องการทำงานร่วมกับเวียดนามในประเด็นวิกฤตทางทะเล รวมถึงจรรยาบรรณที่มุ่งเน้นไปที่ทะเลจีนใต้ และทำงานเพื่อปรับปรุงเสรีภาพในการเดินเรือในมหาสมุทรของเรา"⁵⁸ การเข้าถึงเรือเสบียงของสหรัฐฯ ไปยังอ่าว กัม รันท์ และศูนย์ซ่อมมีความสำคัญ ไม่เพียงแต่เป็นเหตุผลด้านลอจิสติกส์เท่านั้น แต่ยังรวมถึงนัยยะทางการเมืองด้วย สิ่งนี้จะช่วยให้สหรัฐฯ บรรลุวัตถุประสงค์ในเอเชียแปซิฟิกและยกระดับความสัมพันธ์กับเวียดนามไปอีกขั้น ในเดือนตุลาคม 2013 ที่ประชุม Dialogue on Defense Policy ประจำปีครั้งที่สี่ สหรัฐอเมริกาและเวียดนามได้ลงนามในข้อตกลงเกี่ยวกับความร่วมมือทวิภาคีในการป้องกันชายฝั่ง ภายใต้ข้อตกลงนี้ สหรัฐฯ จะช่วยฝึกหน่วยยามฝั่งเวียดนาม ซึ่งบ่งชี้ถึงความเข้มแข็งระหว่างสหรัฐฯ-เวียดนาม การประสานงานร่วมกันในบริบทของความตึงเครียดระหว่างประเทศที่เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับการอ้างสิทธิเหนือดินแดนในทะเลจีนใต้⁵⁹ และต่อมาก็มีการเยือนเวียดนามของเรือรบสองลำ อย่าง USS Fort Worth และ USS Fitzgerald รวมถึงเจ้าหน้าที่จากกองเรือพิฆาต 7 ในเมืองดานังอีกด้วย

⁵⁶ Ted Osius, "Twenty Years of Diplomatic Relations with Vietnam - And What Comes Next," *Council of American Ambassadors* (2015), <https://www.americanambassadors.org/publications/ambassadors-review/spring-2015/twenty-years-of-diplomatic-relations-with-vietnam-and-what-comes-next>.

⁵⁷ DOV S. ZAKHEIM, "America's presence in Cam Ranh Bay should be more than occasional," *The Hill*, 29 September 2020, <https://thehill.com/opinion/national-security/518527-americas-presence-in-cam-ranh-bay-should-be-more-than-occasional/>.

⁵⁸ Jim Garamone, "Panetta: Cam Ranh Bay visit symbolizes growing U.S.-Vietnam ties," *Military Newspapers of Virginia* 2012, https://www.militarynews.com/norfolk-navy-flagship/news/quarterdeck/panetta-cam-ranh-bay-visit-symbolizes-growing-u-s--vietnam-ties/article_57c8b8fc-c41b-5839-bd75-1127425369b7.html.

⁵⁹ Cmdr. Rick Wester, "CG Strengthens Ties with Vietnam Marine Police," *Military.com* 2013, <https://www.military.com/daily-news/2013/09/18/cg-strengthens-ties-with-vietnam-marine-police.html>.

การยกระดับความสัมพันธ์ด้านทหารของสหรัฐฯ-เวียดนามชัดเจนขึ้นเมื่อปี 2015 การเยือนเวียดนามอย่างเป็นทางการของรัฐมนตรีกลาโหม Ashton Carter บ่งชี้อย่างชัดเจนถึงความเข้มแข็งระหว่างสองประเทศ ความสัมพันธ์ด้านการป้องกัน จุดมุ่งหมายของการเยือนครั้งนี้ ตามคำกล่าวของนายพล Phung Quang Thanh รัฐมนตรีกลาโหมเวียดนาม คือ “เพื่อกระชับความร่วมมือด้านกลาโหมทวิภาคีให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น” การลงนามในแถลงการณ์วิสัยทัศน์ร่วมเวียดนาม-สหรัฐฯ ว่าด้วยความสัมพันธ์ด้านกลาโหมเป็นส่วนสำคัญที่สุดของการเยือนเวียดนามเป็นเวลา 2 วันของ Ashton แถลงการณ์นี้ระบุถึงความเป็นไปได้ที่ฮานอยและวอชิงตันจะร่วมกันผลิตอาวุธและเสบียงกลาโหม ซึ่งเป็นความพยายามร่วมกันที่จะทำให้เวียดนามมีอิสระมากขึ้นในการตอบสนองความต้องการด้านกลาโหม⁶⁰ ถ้อยแถลงนี้ระบุถึงความเป็นไปได้ที่ฮานอยและวอชิงตันจะร่วมกันผลิตอาวุธและเสบียงกลาโหม รวมถึงการจัดโครงการฝึกอบรม การริเริ่มช่วยเหลือและค้นหา ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการบรรเทาภัยพิบัติเช่นกัน ซึ่งความร่วมมือด้านทหารของสองประเทศช่วงเวลาที่ผ่านมานำไปสู่การยกเลิกคำสั่งห้ามขายอาวุธให้เวียดนามของสหรัฐฯ ซึ่งประกาศโดยประธานาธิบดีโอบามาในกรุงฮานอยเมื่อเดือนพฤษภาคม 2016 ในที่สุดก็เปิดโอกาสมากขึ้นสำหรับความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมกลาโหมระหว่างสหรัฐฯ และเวียดนาม

ก่อนหน้านี้มีเหตุการณ์ข้อพิพาทในทะเลจีนใต้เมื่อแท่นขุดเจาะน้ำมัน Haiyang Shiyou-981 (HYSY981) ของจีนเข้าไปใกล้เขตหมู่เกาะพาราเซล ซึ่งเป็นหมู่เกาะที่ฝ่ายเวียดนามอ้างว่าตนเองมีสิทธิ์เต็มรูปแบบ ทำให้เวียดนามได้ประณามพฤติกรรมของจีนอย่างหนักและเกิดการประท้วงต่อต้านจีนทั่วประเทศเวียดนามในขณะนั้น ซึ่งหลังจากนั้นนาย John Kerry รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ ได้แสดงข้อกังวลต่อเหตุการณ์ดังกล่าวและเรียกพฤติกรรมนี้ของจีนว่า "การกระทำที่ก้าวร้าว" ในขณะที่ Jay Carney โฆษกทำเนียบขาว กล่าวว่า โอบามาย้ำถึงความจำเป็นในการเจรจาอย่างสันติเกี่ยวกับข้อพิพาทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับจีนและทะเลจีนใต้ ความตึงเครียดครั้งนี้ระหว่างเวียดนามและจีนเน้นย้ำถึงความท้าทายครั้งใหญ่ต่อนโยบาย Pivot to Asia ของโอบามา ซึ่งอยู่ภายใต้แรงกดดันจากพันธมิตรของอเมริกาให้เร่ง "เปลี่ยน" ทริพย์เส้นทางทหารสู่ภูมิภาคเพื่อตอบโต้

⁶⁰ Vietnamese Minister of National Defense General Phung Quang Thanh Secretary of Defense Ash Carter, "Joint Press Conference by Secretary Carter and Minister of National Defense Thanh, in Hanoi, Vietnam," news release, 1 June 2015, <https://www.defense.gov/News/Transcripts/Transcript/Article/607052/joint-press-conference-by-secretary-carter-and-minister-of-national-defense-tha/>.

อิทธิพลที่เพิ่มขึ้นของจีน⁶¹ ซึ่งเหตุการณ์นี้ทำให้ความสัมพันธ์ด้านทหารระหว่างสหรัฐฯ-เวียดนามได้แน่นแฟ้นมากขึ้น วันที่ 31 พฤษภาคม 2015 หลังจากเยี่ยมชมเรือของหน่วยยามฝั่งเวียดนามทำลายล้างระหว่างการเผชิญหน้ากับเรือจีนในปี 2014 ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของเวียดนามที่อ้างสิทธิในทะเลจีนใต้ Ashton Carter รัฐมนตรีกลาโหมสหรัฐฯ ยืนยันว่า เวียดนามจะได้รับเงินทุนเพิ่มขึ้นเพื่อจัดหาเรือลาดตระเวนที่ผลิตในอเมริกาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการบังคับใช้กฎหมายทางทะเล ดังที่เขากล่าวไว้ หลังจากผ่านไป 20 ปี “เราต้องปรับปรุงความร่วมมือของเราให้ทันสมัย” และ “มีอะไรอีกมากที่เราสามารถทำได้ด้วยกัน”⁶²

ในส่วนของการเมือง ในช่วงกลางทศวรรษที่ผ่านมา ผู้นำทั้งในกรุงฮานอยและกรุงวอชิงตันได้พยายามแสวงหาวิธีการใหม่ ๆ ในการยกระดับความสัมพันธ์ทวิภาคี มีการเยือนหลายระดับระหว่างสองประเทศ ในจำนวนนั้น ได้แก่ การเยือนสหรัฐฯ ของเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม เหวียน ฝู จ๋อง (Nguyen Phu Trong) ในเดือนกรกฎาคม 2015 และการเยือนเวียดนามอย่างเป็นทางการครั้งแรกของประธานาธิบดีโอบามาในเดือนพฤษภาคม 2016 และจุดสูงสุดของความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศในยุคของโอบามาก็คือการยกระดับความสัมพันธ์ขึ้นเป็นหุ้นส่วนที่สำคัญแบบรอบด้าน comprehensive partnership ระหว่างการเยือนสหรัฐฯ อย่างเป็นทางการของประธานาธิบดี Truong Tan Sang ที่ทำเนียบขาวปี 2013

2.2 นโยบายด้านการค้า

ในสมัยรัฐบาลโอบามา สหรัฐฯ ดำเนินนโยบายการค้าต่อเวียดนามโดยมุ่งขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจ เพิ่มการเข้าถึงตลาด และส่งเสริมการค้าที่เป็นธรรม วัตถุประสงค์ที่ครอบคลุมคือเพื่อเพิ่มความสัมพันธ์ทางการค้าและการลงทุนระดับทวิภาคีในขณะที่จัดการกับข้อกังวลที่สำคัญ เช่น สิทธิแรงงานและการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา

ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจเป็นสัญลักษณ์ของการมีส่วนร่วมของทั้งสหรัฐฯ และเวียดนามในการเจรจาข้อตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิก Trans-Pacific Partnership หรือ TPP โดยนับตั้งแต่กลางทศวรรษที่ 2000 สหรัฐอเมริกาได้กลายเป็นตลาดส่งออกประเทศเดียวที่ใหญ่ที่สุดของเวียดนาม และในปี 2013 การส่งออกไปยังสหรัฐอเมริกาคิดเป็นประมาณ 18% ของการ

⁶¹ Steve Holland David Brunnstrom, "White House urges dialogue, not intimidation in China rig dispute," *Reuters* 2014, <https://www.reuters.com/article/us-usa-china-sea-idUSBREA4D0K020140514>.

⁶² David Alexander, "Pentagon chief pledges \$18 million for Hanoi to buy patrol boats," *Reuters* 2015, <https://www.reuters.com/article/us-vietnam-usa-defense-idUSKBN0OGONB20150531>.

ส่งออกทั้งหมดของเวียดนาม⁶³ นับตั้งแต่การลงนามข้อตกลงการค้าทวิภาคีสหรัฐฯ-เวียดนาม (U.S.-Vietnam Bilateral Trade Agreement - BTA) ในปี 2001 ความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างสหรัฐฯ กับเวียดนามเติบโตขึ้นอย่างมาก สินค้าส่งออกสำคัญของสหรัฐฯ ไปยังเวียดนาม ได้แก่ สินค้าเกษตร เครื่องจักร และยานพาหนะ สินค้านำเข้าที่สำคัญของสหรัฐฯ จากเวียดนาม ได้แก่ เสื้อผ้า รองเท้า อาหารทะเล และสินค้าเกษตร การค้าทวิภาคีรวมระหว่างสหรัฐฯ-เวียดนามเพิ่มขึ้นเป็น 52,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2016 จาก 451 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 1995⁶⁴ ซึ่งตามรูปที่ 1 การค้าระหว่างสองประเทศโตเข้ามาในในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของ BTA สหรัฐฯ ได้ทำให้เวียดนามกลายเป็นประเทศที่มีสถานะการค้าที่ได้รับประโยชน์สูงสุดอย่างเท่าเทียมกัน (most favored nation - MFN) ซึ่งเป็นเงื่อนไขของความสัมพันธ์ทางการค้าปกติ (normal trade relations - NTR) ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าของเวียดนามมีวิวัฒนาการขึ้นเมื่อสหรัฐฯ ให้สถานะความสัมพันธ์การค้าปกติถาวรให้แก่เวียดนาม (normal trade relations - PNTR) เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2006 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการภาคยานุวัติของเวียดนามในองค์การการค้าโลก (WTO)⁶⁵ นอกจากนี้ ในช่วงห้าปีงบประมาณสภาองเกรสสหรัฐฯ ได้จัดสรรเงินกว่า 10 ล้านดอลลาร์ในแต่ละปีเพื่อสนับสนุนการปฏิรูปเศรษฐกิจของเวียดนาม⁶⁶ อีกทั้ง ทั้งสองประเทศยังได้จัดตั้งสภาข้อตกลงการค้าและการลงทุนระดับรัฐมนตรี (ministerial-level Trade and Investment Agreement - TIFA) เพื่อหารือเกี่ยวกับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการสนธิสัญญาการลงทุนทวิภาคี (Bilateral Investment Treaty - BIT) และข้อตกลง WTO ตลอดจนนโยบายการค้าและการลงทุนโดยทั่วไป

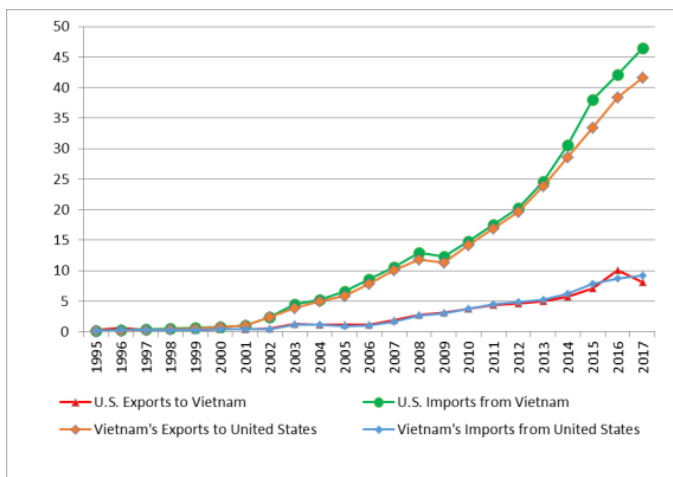
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

⁶³ Mark E. Manyin, *U.S.-Vietnam Relations in 2014: Current Issues and Implications for U.S. Policy* (Congressional Research Service, 2014), 12, <https://www.everycrsreport.com/reports/R40208.html>.

⁶⁴ U.S. Department of State, "U.S. Relations with Vietnam," news release, 2017, <https://www.state.gov/u-s-relations-with-vietnam/>.

⁶⁵ William H. Cooper Mark E. Manyin, Bernard A. Gelb, *Vietnam PNTR Status and WTO Accession: Issues and Implications for the United States* (United States Congressional Research Service, 2006), <https://sgp.fas.org/crs/row/RL33490.pdf>.

⁶⁶ Specialist in Asian Affairs, *U.S.-Vietnam Economic and Trade Relations: Issues for the 114th Congress* (United States Congressional Research Service, 2016), <https://www.everycrsreport.com/reports/R41550.html>.

รูปที่ 1. มูลค่าการค้าทวิภาคีระหว่างสหรัฐฯ-เวียดนาม

(หน่วย: พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)

ข้อมูลจาก U.S. International Trade Commission; General Statistics Office (GSO) of Vietnam and Vietnam Customs.

เกี่ยวกับประเด็น ข้อตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิก Trans-Pacific Partnership หรือ TPP ของรัฐบาลโอบามา ซึ่งในวันที่ 12 พฤศจิกายน 2018 รัฐบาลเวียดนาม ได้ให้การรับรองอย่างเป็นทางการเป็นเอกฉันท์ในข้อตกลงฉบับนี้ที่สหรัฐฯ เสนอมา ซึ่งในข้อตกลงนี้ เวียดนามได้แสดงความปรารถนาที่จะส่งเสริมความสัมพันธ์ทางการค้าให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้นโดยยื่นขอการยอมรับในระบบสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (U.S. Generalized System of Preferences - GSP) และสนธิสัญญาการลงทุนทวิภาคี (Bilateral Investment Treaty - BIT) ในทางกลับกัน สหรัฐฯ ได้กดดันเวียดนามให้ดำเนินการปฏิรูปเศรษฐกิจและกฎระเบียบที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุพันธกรณีภายใต้ข้อตกลง TPP ที่เสนอ สหรัฐอเมริกายังระบือกว่ามีความกังวลเป็นพิเศษเกี่ยวกับความสามารถของเวียดนามในการบรรลุมาตรฐาน TPP ที่จำเป็นสำหรับหัวข้อต่าง ๆ เช่น มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phytosanitary Measures: SPS) สิทธิของแรงงาน การบังคับใช้ IPR รัฐวิสาหกิจ (state-owned enterprises - SOEs) และประเด็นสิทธิมนุษยชนด้วย⁶⁷

โดยรวมแล้วในสมัยของรัฐบาลโอบามา สหรัฐฯ ได้ดำเนินการในหลากหลายมิติกับเวียดนาม และมีหลายปัจจัยทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐฯ-เวียดนามพัฒนาอย่างก้าวกระโดด โดยเฉพาะในด้านการทหารและเศรษฐกิจ ถึงแม้นโยบายการต่างประเทศของเวียดนามยังต้องเกี่ยวเนื่องกับอิทธิพลของจีนไม่มากนักน้อย ทั้งฮานอยและวอชิงตันต่างมีผลประโยชน์พื้นฐานด้านความมั่นคงและเศรษฐกิจเป็นเดิมพันในการเสริมสร้างความแข็งแกร่งระหว่างสองประเทศ ซึ่งในช่วงเวลาของรัฐบาลโอบามา กลยุทธ์การปรับสมดุลของสหรัฐฯ สู่เอเชียและผลประโยชน์ทางยุทธศาสตร์ที่มีร่วมกัน รวมถึงการรับรู้

⁶⁷ Specialist in Asian Affairs, U.S.-Vietnam Economic and Trade Relations: Issues for the 114th Congress.

ว่าจีนมีอิทธิพลมากขึ้นในเอเชีย การดำเนินนโยบายของสหรัฐฯ ต่อเวียดนามในสมัยนี้ได้เปลี่ยนมุมมองในด้านการต่างประเทศต่ออดีตศัตรูของสหรัฐฯ อีกทั้งนโยบายของสหรัฐฯ ยังเปลี่ยนระบบเศรษฐกิจของเวียดนามให้เปิดกว้างมากขึ้นเช่นกัน ที่สำคัญรัฐบาลโอบามาได้วางพื้นฐานที่แข็งแกร่งให้ความสัมพันธ์ในสมัยต่อไปในยุคของทรัมป์และไบเดน

ส่วนที่ 3

การดำเนินนโยบายการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาต่อเวียดนาม

ช่วงสมัยประธานาธิบดีทรัมป์ (ค.ศ. 2017 - 2021)

ถึงแม้สหรัฐฯ ในยุคบริหารของทรัมป์ดำเนินนโยบายต่างประเทศภายใต้ยุทธศาสตร์ Free Indo-Pacific และแนวคิด American First แต่ความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐฯ กับเวียดนามนั้นยังพัฒนาต่อไป ท่ามกลางบริบทการผงาดขึ้นมาของจีนอย่างต่อเนื่อง รัฐบาลทรัมป์ตัดสินใจส่งเสริมเวียดนามทั้งในด้านการทหารและเศรษฐกิจการค้าต่อไป⁶⁸

3.1 ด้านการทหารและการเมือง

ในแผนยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ (National Security Strategy) ที่ประกาศเมื่อเดือนธันวาคม 2017⁶⁹ และแผนยุทธศาสตร์ชาติด้านกลาโหม (National Defense Strategy) ประกาศเมื่อเดือนมกราคม 2018⁷⁰ รวมถึงรายงานยุทธศาสตร์เอเชีย-แปซิฟิกของกระทรวงกลาโหมสหรัฐฯ ปี 2019⁷¹ และรายงาน A Free and Open Indo-Pacific: Advancing a Shared Vision ของกระทรวงการต่างประเทศปี 2019⁷² รัฐบาลทรัมป์เน้นย้ำในทั้ง 4 เอกสารดังกล่าวว่าสหรัฐฯ ต้องการกระชับความเป็นหุ้นส่วนที่กับเวียดนาม เนื่องจากทรัมป์มองว่าเวียดนามเป็นประเทศที่มีความสำคัญในภูมิภาค ซึ่งทั้งสองรัฐบาลต่างเห็นพ้องกันว่าความร่วมมือในช่วงเวลาที่ผ่านมาได้พาความร่วมมือด้านการทหารของทั้งสองประเทศไปไกลและก้าวข้ามจากอดีตได้

ปี 2017 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมของเวียดนาม พลเอก โง ซวน ลีช (Ngô Xuân Lích) ได้พบปะกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมสหรัฐฯ James Mattis ได้แถลงวิสัยทัศน์ร่วมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ด้านกลาโหมที่ลงนามในปี 2011 และ 2015 ซึ่งทั้งสองมองว่าเป็นพื้นฐานสำหรับการส่งเสริมของสหรัฐฯ และเวียดนามในด้านทหาร โดยเน้นเรื่องความมั่นคงทางทะเล

⁶⁸ Huong Le Thu, *US—Vietnam relations under President Trump*, Lowy Institute for International Policy (2017), 8 - 9, <https://www.jstor.org/stable/resrep17559>.

⁶⁹ President Donald J. Trump, "National Security Strategy of the United States of America," (2017), <https://trumpwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-0905.pdf>.

⁷⁰ Jim Mattis, *Summary of the 2018 National Defense Strategy of the United States of America* (Department of Defence of the United States of America, 2018), <https://dod.defense.gov/Portals/1/Documents/pubs/2018-National-Defense-Strategy-Summary.pdf>.

⁷¹ Patrick M. Shanahan, *Indo - Pacific Strategy Report*, (2019).

⁷² Michael R. Pompeo, *A Free and Open Indo-Pacific: Advancing a Shared Vision*, Department of State (2019), <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2019/11/Free-and-Open-Indo-Pacific-4Nov2019.pdf>.

การเจรจาระดับสูง การค้นหาและกู้ภัย ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการบรรเทาภัยพิบัติ และ ปฏิบัติการรักษาสันติภาพระหว่างประเทศภายใต้กองกำลังสหประชาชาติ⁷³

ต่อมา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมสหรัฐฯ James Mattis เยือนเวียดนามอย่างเป็นทางการถึงสองครั้งเดือนมกราคมและตุลาคม 2018 ซึ่งถือว่าเป็นอีกก้าวที่สำคัญต่อความร่วมมือด้านการทหารของทั้งสองประเทศ⁷⁴ เพราะในเดือนมีนาคมปี 2018 เรือบรรทุกเครื่องบินสหรัฐฯ USS Carl Vinson เข้าเทียบท่าเมืองดานังชายฝั่งของเวียดนามเป็นครั้งแรกนับตั้งแต่สิ้นสุดสงครามเวียดนาม ซึ่งถือว่าเป็นจุดเปลี่ยนที่น่าสนใจเป็นอย่างมากในการดำเนินนโยบายของสหรัฐฯ ไม่เพียงต่อเวียดนาม แต่ยังสำคัญต่อความมั่นคงของภูมิภาคอีกด้วย เพราะความเป็นมหาอำนาจของสหรัฐฯ แสดงผ่านแสนยานุภาพของเรือบรรทุกเครื่องบิน ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่มองเห็นได้และมีขนาดใหญ่โตของ กองกำลังสหรัฐฯ และการเยือนของเรือบรรทุกเครื่องบินในประเทศที่มีข้อพิพาทแถบทะเลจีนใต้ของ เวียดนามแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกต่อยุทธศาสตร์ของสหรัฐฯ ซึ่งอันที่จริง ไม่ใช่เรื่องบังเอิญที่การเยือนเวียดนามเป็นส่วนหนึ่งของการเดินทางของ USS Carl Vinson ซึ่งรวมถึง การแวะพักในฟิลิปปินส์ท่ามกลางภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเหล่าประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่เป็นผู้อ้างสิทธิ์ในข้อพิพาททะเลจีนใต้⁷⁵ การเยือนหลายครั้งช่วยให้ผู้บังคับบัญชาด้านการทหารของ เวียดนามและสหรัฐฯ เข้าใจกันมากขึ้นและยังถือเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เฉพาะทาง ความร่วมมือด้านการป้องกัน ที่เป็นส่วนสำคัญของการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์อย่างรอบด้านภายใต้ การบริหารของทรัมป์

นอกจากนี้ สหรัฐฯ ยังสนับสนุนเวียดนามให้มีส่วนร่วมมากขึ้นในภารกิจรักษาสันติภาพของ สหประชาชาติ โดยเมื่อปลายปี 2018 เวียดนามได้รับทุนสนับสนุนจาก U.S. Global Peace Operations Initiative ซึ่งเวียดนามมีหน้าที่ที่ต้องนำโรงพยาบาลสนามไปใช้กับภารกิจของ สหประชาชาติในซูดานใต้ นี่เป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญของกองทัพประชาชนเวียดนาม เพราะนับเป็นครั้งแรก

⁷³ Thu Nguyen, "Vietnam, the US to bolster defense cooperation in line with signed deals," *People's Army Newspaper* 2017, <https://en.qdnd.vn/military/intl-relations-and-cooperation/vietnam-the-us-to-bolster-defense-cooperation-in-line-with-signed-deals-483618>.

⁷⁴ Jim Garamone, "Mattis Visiting Indonesia, Vietnam to Build Relationships," *The Department of Defense* 2018, <https://www.defense.gov/News/News-Stories/Article/Article/1421585/mattis-visiting-indonesia-vietnam-to-build-relationships/>.

⁷⁵ Prashanth Parameswaran, "Why a First US Aircraft Carrier Vietnam Visit Matters," *The Diplomat*, 2018, <https://thediplomat.com/2018/03/why-a-first-us-aircraft-carrier-vietnam-visit-matters/>.

แรกที่เวียดนามส่งหน่วยทหารอย่างเป็นทางการไปยังต่างประเทศสำหรับปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติ⁷⁶ ไม่เพียงเข้าร่วมการรักษาสันติภาพที่ซูดานใต้ สหรัฐฯ ยังเชิญเวียดนามเข้าร่วมการฝึกร่วมทางทหารของตนอีกด้วย โดยในเดือนกรกฎาคม 2018 กระทรวงกลาโหมเวียดนามได้ส่งนายทหารเรือ 8 นายเข้าร่วมการฝึกริมแปซิฟิก (The Rim of the Pacific Exercise - RIMPAC) ซึ่งเป็นการฝึกทางทะเลระหว่างประเทศที่ใหญ่ที่สุดในโลกที่สหรัฐฯ เป็นเจ้าภาพทุก ๆ 2 ปี ณ รัฐฮาวาย ตามคำเชิญของผู้บัญชาการกองเรือแปซิฟิกของกองทัพเรือสหรัฐฯ ซึ่งถือว่าเป็นครั้งแรกที่เวียดนามเข้าร่วม RIMPAC หลังจากส่งคนเพื่อเป็นสังเกตการณ์ในปี 2012 และ 2016 การเข้าร่วมนี้เป็นโอกาสสำหรับกองทัพเรือเวียดนามเพิ่มศักยภาพในด้านความมั่นคงทางทะเล การบรรเทาภัยพิบัติ และปฏิบัติการค้นหาและกู้ภัย เสริมความแข็งแกร่งด้านทะเลให้กับเวียดนามด้วย⁷⁷

ในด้านการเมือง มีการเยือนของประธานาธิบดีทรัมป์ถึงสองครั้ง ครั้งแรกในปี 2017 ทรัมป์เดินทางไปเมืองดานังเข้าร่วมการประชุมความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิก APEC และเยือนเวียดนามอย่างเป็นทางการด้วย ในการประชุม APEC ทรัมป์ระบุชัดเจนว่า สหรัฐฯ ต้องการ “เสนอความร่วมมือครั้งใหม่” (offer a renewed partnership) กับสหรัฐฯ และ “กระชับสายสัมพันธ์แห่งมิตรภาพ” กับทุกประเทศในอินโดแปซิฟิก⁷⁸ ครั้งที่สองของทรัมป์ที่เวียดนามก็คือการประชุมสุดยอดเกาหลีเหนือ-สหรัฐฯ ครั้งที่ 2 ปี 2019 ซึ่งผ่านการประชุมครั้งนี้แสดงให้เห็นความไว้วางใจกันเชิงการเมืองระหว่างสหรัฐฯ กับเวียดนามได้ก้าวไปสู่ระดับใหม่ที่พัฒนามากกว่าเดิม

นอกจากนี้ในปี 2020 ท่ามกลางสถานการณ์โรคระบาด ทรัมป์ได้เชิญเวียดนามเข้าร่วมการสนทนาจตุรภาคีว่าด้วยความมั่นคง Quadrilateral Security Dialogue) หรือ Quad Plus ซึ่งแต่ก่อนมีสมาชิก 4 ประเทศได้แก่ ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา อินเดีย และญี่ปุ่น แต่ในครั้งนี้นี้สหรัฐฯ ได้เชิญอีกสามประเทศในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก หนึ่งในนั้นคือเวียดนาม กลุ่ม Quad ถึงไม่กล่าวถึงจีนโดยตรง แต่ในทางปฏิบัติของสมาชิกในกลุ่มต่างก็พยายามยกระดับความร่วมมือเพื่อสกัดกั้นเงินการที่เวียดนามที่เป็นประเทศเดียวในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ถูกเชิญเข้าร่วม Quad Plus เป็นกรณี

⁷⁶ BEATRICE MATEGWA, "A HISTORIC ARRIVAL FOR VIETNAM AND THE UNITED NATIONS," *UNITED NATIONS MISSION IN SOUTH SUDAN* 2018, <https://unmiss.unmissions.org/historic-arrival-vietnam-and-united-nations>.

⁷⁷ Prashanth Parameswaran, "Why Vietnam's First RIMPAC Participation Matters," *The Diplomat*, 2018, <https://thediplomat.com/2018/07/why-vietnams-first-rimpac-participation-matters/>.

⁷⁸ Donald J. Trump, "Remarks by President Trump at APEC CEO Summit - Da Nang, Vietnam," (2017), <https://trumpwhitehouse.archives.gov/briefings-statements/remarks-president-trump-apec-ceo-summit-da-nang-vietnam/#:~:text=Today%2C%20%20here%20to,promote%20our%20prosperity%20and%20security>.

น่าสนใจ ซึ่งอาจจะตีความได้ว่าสหรัฐฯ ให้ความสำคัญกับภูมิภาคนี้โดยเฉพาะประเด็นทะเลจีนใต้ การขยายการมีส่วนร่วมของ Quad สู่ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะทำให้อำนาจในการคานาจีน⁷⁹

3.2 ด้านการค้าการลงทุน

ประธานาธิบดีทรัมป์ถูกมองว่าเป็นประธานาธิบดีคนแรกที่กำลังแสดงและเปิดเผยลัทธิคุ้มครองทางการค้า (protectionism) ต่อหน้าสาธารณชน⁸⁰ ด้วยมุมมองแบบกีดกันทางการค้า ในปี 2017 รัฐบาลทรัมป์แสดงความสนใจต่อประเด็นการขาดดุลการค้ากับเวียดนาม และเรียกเวียดนามเป็นหนึ่งในกลุ่มประเทศที่มีส่วนรับผิดชอบต่อการขาดดุลของสหรัฐฯ⁸¹ ในขณะเดียวกัน เวียดนามอยากให้สหรัฐฯ รับรองเศรษฐกิจของตนเป็นระบบเศรษฐกิจแบบเปิดเสรีภายใต้กรอบหุ้นส่วนที่สำคัญแบบรอบด้านระหว่างสองประเทศ นอกจากนี้ในวันแรกของการดำรงตำแหน่ง ประธานาธิบดีทรัมป์ได้ลงนามคำสั่งถอนสหรัฐฯ ออกจากข้อตกลงหุ้นส่วนข้ามมหาสมุทรแปซิฟิก (TPP) และประกาศยุติยุคของข้อตกลงการค้าข้ามชาติ (multinational trade agreements) ซึ่งการตัดสินใจเช่นนี้ของทรัมป์ทำให้เวียดนามผิดหวัง⁸²

อย่างไรก็ตาม นโยบายเศรษฐกิจของทรัมป์ต่อเวียดนามยังพัฒนาไม่หยุด โดยระหว่างการเยือนเวียดนามของประธานาธิบดีทรัมป์ในเดือนพฤศจิกายน 2017 ทั้งสองฝ่ายให้คำมั่นที่จะดำเนินการขยายการค้าและการลงทุนทวิภาคีมากขึ้นและต่อเนื่องผ่านกลไกที่เป็นทางการ โดยเฉพาะกรอบข้อตกลงการค้าและการลงทุน (TIFA) ที่ลงนามในปี 2007 และยังเห็นผลชัดเจนจากข้อตกลงหลายฉบับก่อนหน้านั้น โดยจากข้อมูลของสำนักงานสถิติของเวียดนาม “การส่งออกของเวียดนามไปยังสหรัฐอเมริกาในปี 2018 มีมูลค่า 47,500 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 19.5 ของการส่งออกทั้งหมด ในขณะเดียวกัน การส่งออกของสหรัฐฯ ไปยังเวียดนามก็เพิ่มขึ้นร้อยละ 36.5 ในปี

⁷⁹ Derek Grossman, "Don't Get Too Excited, 'Quad Plus' Meetings Won't Cover China," *The Diplomat*, 9 April 2020, <https://thediplomat.com/2020/04/dont-get-too-excited-quad-plus-meetings-wont-cover-china/>.

⁸⁰ Tunku Varadarajan, "Why Trump's Protectionism Is Futile," *The Wall Street*, 1 June 2018, <https://www.wsj.com/articles/why-trumps-protectionism-is-futile-1527892068>.

⁸¹ Michael F. Martin, *U.S.-Vietnam Economic and Trade Relations: Key Issues in 2018* (Congressional Research Service, 2018), <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/R/R45172>.

⁸² "Trump withdrawing from the Trans-Pacific Partnership," The Brookings Institution, 2017, <https://www.brookings.edu/blog/unpacked/2017/03/24/trump-withdrawing-from-the-trans-pacific-partnership/>.

เดียวกัน เป็นมูลค่า 1.27 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐฯ”⁸³ ในขณะที่เดียวกัน สหรัฐฯ เป็นประเทศลงทุนต่างชาตียรายใหญ่อันดับ 11 ของเวียดนาม โดยมีทุนจดทะเบียนสะสมอยู่ที่ 9.35 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ภายในสิ้นปี 2018⁸⁴ ในมุมมองของธุรกิจสหรัฐฯ เวียดนามมีจุดแข็งทำให้บริษัทสหรัฐฯ พิจารณาส่งออกและลงทุนไปยังเวียดนามมากขึ้น ได้แก่ เวียดนามมีชนชั้นกลางและผู้มีฐานะร่ำรวยที่เติบโตเร็วที่สุดในภูมิภาคนี้และจำนวนประชากรเยอะ โดยมีผู้บริโภควัยหนุ่มสาวที่มองโลกในแง่ดีและเปิดกว้างต่อผลิตภัณฑ์ของสหรัฐฯ การเติบโตอย่างแข็งแกร่งในระยะยาวของการส่งออกของสหรัฐฯ รวมถึงการเติบโตของ GDP ที่แข็งแกร่งคาดว่าจะพัฒนาต่อไปในอีกหลายปีข้างหน้า และมีเสถียรภาพทางการเมืองในภูมิภาค ที่สำคัญ การขยายการลงทุนของสหรัฐฯ ในเวียดนามจะช่วยสร้างงานให้กับทั้งชาวเวียดนามและชาวอเมริกัน ซึ่งสามารถสร้างรากฐานให้กับเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศเพื่อบรรลุผลประโยชน์ร่วมกัน เราสามารถเห็นได้จากการสั่งซื้อเครื่องบินของเวียดนามจากสหรัฐฯ โดยในเดือนกรกฎาคม 2018 บริษัท Boeing และ สายการบิน VietJet ได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจสำหรับเครื่องบินรุ่น “737 MAX จำนวน 100 ลำ ข้อตกลงนี้รวมถึง 737 MAX 10 จำนวน 80 ลำ และ 737 MAX 8 จำนวน 20 ลำ มูลค่ากว่า 12,700 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ”⁸⁵ ซึ่งไม่เพียงทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทยักษ์ใหญ่อย่าง Boeing และ Vietjet แน่นแฟ้นยิ่งขึ้นเท่านั้น แต่ยังแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้นระหว่างเวียดนามและสหรัฐอเมริกาอีกด้วย นอกจากนี้การซื้อขายระหว่าง Boeing กับ Vietjet ยังมีการตกลงซื้อขายระหว่างหลายบริษัทสหรัฐฯ-เวียดนามอีกด้วย บวกกับการที่เวียดนามเป็นประเทศในลำดับที่ 6 ของโลกที่มีเกินดุลการค้ากับสหรัฐฯ เยอะพอสมควร⁸⁶ ทำให้ประธานาธิบดีทรัมป์ถึงกับยกย่องและพอใจต่อความมุ่งมั่นของเวียดนามในการขยายความร่วมมือทางการค้ากับบริษัทอเมริกัน โดยได้กล่าวว่า “ก้าวไปข้างหน้าในฐานะหุ้นส่วน เราจะประสบความสำเร็จอย่างยิ่งใหญ่และประสบความสำเร็จสำหรับชาวอเมริกันและชาว

⁸³ General Statistics Office, *Statistical Yearbook of Vietnam 2018* (Statistical Publishing House, 2018), 593 - 594, <https://www.gso.gov.vn/en/data-and-statistics/2019/10/statistical-yearbook-of-vietnam-2018/>.

⁸⁴ Ibid, 266.

⁸⁵ Boeing, "Boeing, VietJet Sign Agreement for 100 737 MAX Airplanes," news release, 2018, <https://boeing.mediaroom.com/2018-07-18-Boeing-VietJet-Sign-Agreement-for-100-737-MAX-Airplanes>.

⁸⁶ Office of the United States Trade Representative, "Vietnam," (2020). <https://ustr.gov/countries-regions/southeast-asia-pacific/vietnam>.

เวียดนาม”⁸⁷ สอดคล้องกับนโยบาย Make America Great Again และเป้าหมาย Bring Job Back to America ของทรัมป์ต่อนหาเสียงอีกด้วย⁸⁸

แต่บางทีการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศก็ไม่ได้ดำเนินการราบรื่น โดยในปี 2020 รัฐบาลทรัมป์ได้เปิดการสอบสวนการค้าไม้ของเวียดนามและกำหนดเวียดนามอยู่ในชื่อประเทศปิดเป็นค่าเงิน⁸⁹ นอกจากนี้ ทรัมป์และสมาชิกสภาองเกรสบางส่วนได้แสดงความกังวลเกี่ยวกับการขาดดุลการค้าสินค้าของสหรัฐฯ ที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วกับเวียดนาม ซึ่งสูงถึง 55.8 พันล้านดอลลาร์ในปี 2019 ซึ่งเป็นสถิติสูงสุดเป็นประวัติการณ์ (เพิ่มขึ้น 74% จากปี 2016) หลังจากนั้น ในปี 2021⁹⁰ ในปี 2021 รัฐบาล โจ ไบเดน ในวาระแรกของการประชุมรัฐสภา ได้ตัดสินใจถอนชื่อเวียดนามออกจากรายชื่อประเทศที่ปิดเป็นค่าเงิน แต่ยังคงอยู่ในรายชื่อที่ต้องจับตามองและตรวจสอบขั้นสูง⁹¹

ว่าด้วยเรื่องนโยบายของรัฐบาลทรัมป์ต่อเวียดนาม โดยรวมแล้วความสัมพันธ์พัฒนาไปอย่างรวดเร็วภายใต้การบริหารของทรัมป์ ซึ่งมีเหตุการณ์สำคัญหลายอย่างในทุกมิติของความเป็นหุ้นส่วนระหว่างสหรัฐฯ และเวียดนาม รวมถึงด้านการเมือง เศรษฐกิจ และความมั่นคง ฮานอยและวอชิงตันได้ร่วมมือกันอย่างดีเพื่อรักษาความสัมพันธ์นี้ไว้ เวียดนามแสดงความสนับสนุนต่อสถานะที่เพิ่มขึ้นของสหรัฐฯ ในอินโดแปซิฟิก ขณะที่สหรัฐฯ ให้ความช่วยเหลือแก่เวียดนามเพื่อช่วยให้เวียดนามมุ่งความสนใจไปที่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แต่ถ้ามองไปลึกกว่านี้ เวียดนามยังลังเลที่เปลี่ยนฝ่ายเพื่อเป็นพันธมิตรกับสหรัฐฯ อย่างเต็มที่ เช่นการยกเลิกมาตรการห้ามขายอาวุธให้กับเวียดนามอย่างเต็มรูปแบบมีมาตั้งแต่สมัยโอบามา ก็ไม่ได้ทำให้เวียดนามตกลงซื้ออาวุธโทปกรณณ์เพิ่มจากสหรัฐฯ แต่อย่างใด และหยุดแค่การแสดงความคิดเห็นต่ออาวุธโทปกรณณ์ของสหรัฐฯ เท่านั้น หรือแม้กระทั่งได้รับเชิญเข้าร่วมการสนทนาด้านความมั่นคง Quad Plus แต่เวียดนามยังยึดหลัก “นโยบาย 3 ไม่” (ไม่เป็น

⁸⁷ DONALD TRUMP, "PRESIDENT DONALD J. TRUMP HAILS VIETNAM'S COMMITMENT TO EXPANDING COMMERCIAL PARTNERSHIPS WITH AMERICAN COMPANIES," news release, 27 February, 2019, <https://vn.usembassy.gov/20190227-president-trump-hails-vietnams-commitment-expanding-commercial-partnerships-with-american-companies/>.

⁸⁸ Le Hong Hiep, *The Vietnam-US Security Partnership and the Rules-Based International Order in the Age of Trump* (ISEAS – Yusof Ishak Institute, 2020), 10.

⁸⁹ Rebecca M. Nelson Andres B. Schwarzenberg, Section 301 Investigations: Vietnam's Timber Trade and Currency Practices, (The Congressional Research Service, 2020).

⁹⁰ Ibid.

⁹¹ "US removes Vietnam, Switzerland from currency manipulator list," *Aljazeera*, 16 April 2021, <https://www.aljazeera.com/economy/2021/4/16/us-removes-vietnam-switzerland-from-currency-manipulator-list>.

พันธมิตรทางทหาร ไม่ให้ตั้งฐานทัพต่างชาติในประเทศ และไม่ร่วมมือกับรัฐหนึ่งเพื่อต่อต้านรัฐอื่น)⁹² ด้วยประสบการณ์หายนะจากอดีตของสงครามเวียดนาม สหรัฐฯ คงตระหนักได้ดีว่าการเข้าใกล้ชิดกับเวียดนาม ซึ่งเป็นประเทศที่ติดกับจีนมาอย่างยาวนานและมีระบอบการเมืองเดียวกับจีนนั้น ต้องค่อยดำเนินการไปอย่างรอบคอบและฉลาดในฐานะหุ้นส่วนที่สำคัญอย่างรอบด้าน ไม่ใช่พันธมิตร ผู้วิจัยประเมินว่านโยบายของสหรัฐฯ ในสมัยทรัมป์ทั้งทำให้เวียดนามยอมเปิดเสรีและมีมุมมองดีต่อสหรัฐฯ ทั้งยังทำให้เวียดนามต้องการการสนับสนุนจากสหรัฐฯ ในประเด็นทะเลจีนใต้และเศรษฐกิจ ทั้งยังสามารถคานอำนาจของจีนจากทางทิศใต้ได้ในระยะยาว

---

⁹² ชภาภัทร โสติดิอนันต์, "นโยบาย "3 ไม่" ของเวียดนามกับความสัมพันธ์ด้านความมั่นคงกับสหรัฐอเมริกา ค.ศ. 2010-2019," วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงและอาเซียนศึกษา 1 (2021): 23 - 49, <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/eascramJ/article/view/246900>.

ส่วนที่ 4

การดำเนินนโยบายของสหรัฐอเมริกาต่อเวียดนามช่วงสมัยประธานาธิบดี โจ ไบเดน ตั้งแต่ 2021 จนถึงปี 2022

ประธานาธิบดี โจ ไบเดน ขึ้นดำรงตำแหน่งในวันที่ 20 มกราคม 2021 ท่ามกลางสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน และไบเดนต้องรับมือและฟื้นฟูด้านการต่างประเทศจากรัฐบาลทรัมป์ก่อนหน้านี้ แต่ยังมีนโยบายรับมือกับการผงาดขึ้นมาของจีนคงไม่ต่างกับทรัมป์มากนัก⁹³ เพราะฉะนั้นนโยบายต่อเวียดนามของไบเดนก็เหมือนกัน โดยในเอกสารชุดแรกของนโยบายการต่างประเทศของสหรัฐฯ ภายใต้การบริหารของ ไบเดน Interim National Security Strategic Guidance นอกจากสิงคโปร์ เวียดนามเป็นประเทศเดียวในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ถูกกล่าวถึงในเอกสารชุดนี้⁹⁴ ซึ่งไบเดนมองว่ายังเป็นหุ้นส่วนที่สำคัญที่ต้องพัฒนาความสัมพันธ์ต่อไป เนื่องจากโรคระบาดโควิดเป็นปรากฏการณ์ที่ไม่เหมือนยุคอื่นอันส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจสังคมในวงกว้าง ผู้วิจัยตัดสินใจที่จะเขียนเน้นวาระเร่งด่วนด้านความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมว่าด้วยเรื่อง vaccine diplomacy (การทูตวัคซีน) ของสหรัฐฯ ต่อเวียดนามเป็นหลัก ส่วนเกี่ยวกับประเด็นความมั่นคงและการค้า จะเขียนในสองย่อหน้าสุดท้ายของบทนี้

รัฐบาลทรัมป์ล้มเหลวในการบริหารจัดการกับการแพร่หลายของโรคระบาดโควิด-19 ทำให้ภาพลักษณ์ของประเทศมหาอำนาจโลกอย่างสหรัฐฯ กระทบอย่างหนัก โดยเฉพาะการทำหายจากจีน ตอนนั้นที่กำลังเสริมสร้างบทบาทของตนในการกระจายวัคซีนไปทั่วโลก⁹⁵ ด้วยเหตุนี้ทำให้รัฐบาลไบเดนต้องเร่งริบดำเนินนโยบายการทูตวัคซีนของตนกระจายไปทั่วโลกหลังจากจัดการเรื่องวัคซีนภายในประเทศได้แล้ว และเวียดนามซึ่งเป็นประเทศที่อเมริกากำลังยกระดับความสัมพันธ์เป็น strategic partnership เป็นหนึ่งในประเทศที่ในรายชื่อกระจายวัคซีน

⁹³ Jana Titievskaia Elena Lazarou, Cecilia Handeland, *Briefing: US foreign policy after the 2020 Presidential election: Issues for the European Union* (European Parliamentary Research Service, 3 December 2020), [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_BRI\(2020\)659382](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_BRI(2020)659382).

⁹⁴ President Joseph R. Biden Jr., "Interim National Security Strategic Guidance," news release, 3 March 2021, <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2021/03/03/interim-national-security-strategic-guidance/>.

⁹⁵ Passant Mamdouh Ridwan, "China and US Vaccine Diplomacy in the Middle East and North Africa," *The Diplomat*, 25 October, 2022, <https://thediplomat.com/2022/10/china-and-us-vaccine-diplomacy-in-the-middle-east-and-north-africa/>.

ในวันที่ 3 มิถุนายน 2021 ประธานาธิบดี โจ ไบเดน ประกาศจะบริจาควัคซีนให้หลายประเทศทั่วโลกจำนวน 80 ล้านโดส โดย 25 ล้านโดสแรกจะบริจาคให้ทวีปแอฟริกา อเมริกาเหนือ และใต้ และทวีปเอเชีย ซึ่งมีชื่อเวียดนามติดอยู่ในรายชื่อผู้รับบริจาคด้วย⁹⁶ ในวันที่ 10 กรกฎาคม 2021 วัคซีนจำนวน 2 ล้านโดสแรกของรัฐบาลสหรัฐฯ เดินทางถึงเวียดนามผ่านโครงการ COVAX ต่อมาในวันที่ 24 กรกฎาคม 2021 วัคซีนจากรัฐบาลสหรัฐฯ อีก 3 ล้านโดสเดินทางมาถึงเวียดนาม ขณะการเยือนเวียดนามอย่างเป็นทางการของรองประธานาธิบดี Kamala Harris ในเดือนสิงหาคม 2021 สหรัฐฯ ประกาศบริจาควัคซีนเพิ่มอีก 1 ล้านโดสให้แก่เวียดนาม ซึ่งใน fact sheet ของการเยือนครั้งนี้ลงในเว็บไซต์ของทำเนียบขาวหัวข้อเกี่ยวกับโควิดและความมั่นคงทางสาธารณสุขถูกจัดมาเป็นลำดับแรกในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐฯ-เวียดนาม ณ ตอนนั้น⁹⁷ สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่าหลังจากจัดการบริหารสถานการณ์โควิดภายในประเทศอย่างปลอดภัยแล้ว รัฐบาล ไบเดน เริ่มขยับด้านการต่างประเทศกับเวียดนามอีกครั้ง ซึ่งในขณะนั้นกำลังขาดแคลนวัคซีนอย่างมาก นอกจากนี้ รองประธานาธิบดี Harris ยังเข้าร่วมพิธีเปิดศูนย์ควบคุมและป้องกันโรค (CDC) สำนักงานภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่เวียดนามอีกด้วย⁹⁸

นับจนถึงปัจจุบัน สหรัฐฯ ได้บริจาควัคซีนโควิดจำนวน 40,851,050 โดสให้กับเวียดนามผ่านโครงการ COVAX⁹⁹ และทั้งหมด 27.28 ล้านเหรียญสหรัฐผ่าน USAID¹⁰⁰ ซึ่งดูจากรูปที่ 2 เวียดนามอยู่ในลำดับที่ 4 ของจำนวนประเทศทั้งหมดของโลกที่ได้รับการช่วยเหลือวัคซีนโควิดจากสหรัฐฯ¹⁰¹

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

⁹⁶ ชัยยศ ยงค์เจริญชัย, "โควิด-19 : สหรัฐอเมริกาพาโลกเสรีบริจาคแข่งขันในศึกการทูตวัคซีน," *BBC News Thailand*, 19 มิถุนายน 2021, <https://www.bbc.com/thai/thailand-57536561>.

⁹⁷ The White House, "FACT SHEET: Strengthening the U.S.-Vietnam Comprehensive Partnership," news release, 25 August, 2021, <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2021/08/25/fact-sheet-strengthening-the-u-s-vietnam-comprehensive-partnership/>.

⁹⁸ Huong Giang, "U.S. Vice President Harris opens CDC regional office in Viet Nam," *Vietnam Government Newspaper*, 25 Aug 2021, <https://en.baochinhphu.vn/us-vice-president-harris-opens-cdc-regional-office-in-vietnam-11142078.htm>.

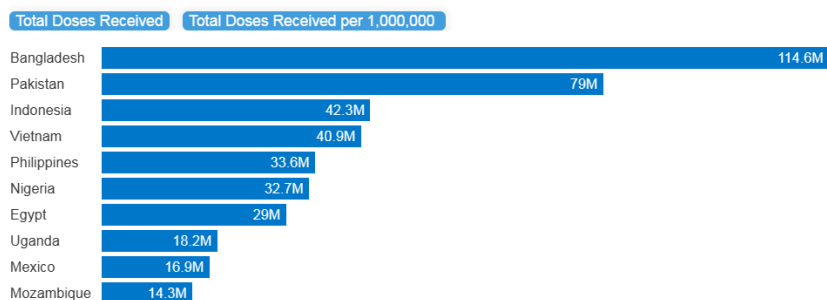
⁹⁹ "COVID-19 Vaccine Distribution to Vietnam," 2023, https://www.state.gov/countries-areas/vietnam/#covid_map_link.

¹⁰⁰ USAID, "COVID-19 Assistance."

¹⁰¹ U.S. State Department, "U.S. International COVID-19 Vaccine Donations Tracker," (KFF, 9 June 2023). <https://www.kff.org/coronavirus-covid-19/issue-brief/u-s-international-covid-19-vaccine-donations-tracker/>.

ถึงจะเริ่มนโยบายการทูตวัคซีนช้ากว่าจีน แต่สำหรับในเวียดนามสหรัฐฯ ได้แข่งขันเรื่องจำนวนวัคซีนที่บริจาคอย่างเห็นได้ชัด¹⁰²

Top Recipients of U.S. COVID-19 Vaccine Donation Deliveries by Total Doses Received

รูปที่ 2 ลำดับประเทศที่รับวัคซีนโควิด 19 ที่สนับสนุนโดยสหรัฐฯ (หน่วย: โดส)

ข้อมูลจาก U.S. State Department และ KFF ณ วันที่ 9 มิถุนายน 2023

การดำเนินนโยบายการทูตวัคซีนของสหรัฐฯ ต่อเวียดนามถือเป็นอีกก้าวที่สำคัญต่อความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศ จำนวนวัคซีนที่บริจาคจากสหรัฐฯ ขึ้นมาอย่างรวดเร็วหลังจากการเยือนเวียดนามของรองประธานาธิบดี Kamala Harris ภายใต้บริบทการขัดแย้งระหว่างสหรัฐฯ - จีน นโยบายการทูตวัคซีนได้นำสหรัฐฯ กลับมามีบทบาทอีกครั้งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ไม่เพียงแต่เวียดนาม แต่อีกหลายประเทศในภูมิภาคก็ได้รับประโยชน์ร่วมจากนโยบายนี้เช่นกัน นอกจากนี้ สหรัฐฯ เห็นความสำคัญที่จะต้องเสริมสร้างความสัมพันธ์กับเวียดนามผ่านการทูตวัคซีนโดยเร็ว เนื่องจากว่าเวียดนามล้าหลังในการรับวัคซีนที่ผลิตโดยประเทศจีน¹⁰³ และจากการสังเกตของผู้ทำวิจัยพบว่าส่วนใหญ่วัคซีนบริจาคจากจีนนั้น เวียดนามจะพยายามหลีกเลี่ยงรับเป็นจำนวนจำกัด และเปิดบริการฉีดให้กับพลเมืองจีนอาศัยอยู่ในเวียดนามหรือผู้ที่อยู่อาศัยบริเวณชายแดนที่ติดกับจีนเท่านั้น¹⁰⁴ ซึ่งขบวนการนี้ได้ถูกแพร่หลายในสื่อมวลชนรายใหญ่ ๆ ของเวียดนามอีกด้วย¹⁰⁵

¹⁰² Hai Hong Nguyen, "China Courts Vietnam With More COVID-19 Vaccines, Mistrust Remains," *The Diplomat*, 24 September, 2021, <https://thediplomat.com/2021/09/china-courts-vietnam-with-more-covid-19-vaccines-mistrust-remains/>.

¹⁰³ Sebastian Strangio, "Vietnam Approves Chinese COVID-19 Vaccine, Reluctantly," *The Diplomat*, 9 June, 2021, <https://thediplomat.com/2021/06/vietnam-approves-chinese-covid-19-vaccine-reluctantly/>.

¹⁰⁴ N.Dung, "3 nhóm ưu tiên được tiêm 500.000 liều vắc-xin Covid-19 Sinopharm," *NGƯỜI LAO ĐỘNG (Labor Newspaper)* 2021, <https://nld.com.vn/suc-khoe/3-nhom-uu-tien-duoc-tiem-500000-lieu-vac-xin-covid-19-sinopharm-cua-trung-quoc-20210619141045361.htm>.

การที่สหรัฐฯ กระจายวัคซีนให้เวียดนามและประชาชนเวียดนามนิยมใช้วัคซีนของสหรัฐฯ ยังแสดงให้เห็นถึง soft power ของสหรัฐฯ ในเวทีระหว่างประเทศและจะกลายเป็นประเด็นต่อรองของสหรัฐฯ กับเวียดนามในการเจรจาในอนาคต

ในส่วนของนโยบายด้านความมั่นคง ตามกล่าวไว้ในยุทธศาสตร์เป้าหมายต่อไปของสหรัฐฯ คือยกระดับความสัมพันธ์กับเวียดนามจาก comprehensive partnership เป็น strategic partnership เพื่อสอดคล้องกับสถานการณ์การเมืองโลก ณ ปัจจุบัน โดยมีการเยือนเวียดนามของบุคคลระดับสูงของสหรัฐฯ เพื่อแสดงความประสงค์อยากจะยกระดับความสัมพันธ์กับเวียดนาม ครั้งแรกในเดือนกรกฎาคม 2021 ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม Lloyd J. Austin ครั้งที่สองในเดือนสิงหาคม 2021 ของรองประธานาธิบดี Kamala Harris และครั้งล่าสุดเมื่อเดือนเมษายน 2023 ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ Antony Blinken ทั้งสามครั้ง สหรัฐฯ ต่างก็มุ่งหวังที่จะยกระดับความสัมพันธ์เป็น strategic partnership ในอนาคตอันใกล้¹⁰⁶ แต่จนถึงตอนนี้ ฝ่ายเวียดนาม ซึ่งคาดว่ากระทบจากปัจจัย “จีน” เป็นหลัก ก็ยังหลีกเลี่ยงที่จะเปลี่ยนชื่อความสัมพันธ์เป็น strategic โดยอดีตเอกอัครราชทูตเวียดนามในสหรัฐฯ Ha Kim Ngoc (ฮา คิม หง็อก) กล่าวว่า “อย่ายึดติดกับชื่อมากเกินไป จงให้ความสำคัญกับเนื้อหาของความสัมพันธ์นั้นมากขึ้น และไม่ยากเกินไปที่เราจะรู้ว่าขอบเขตความสัมพันธ์ระหว่างเวียดนามกับสหรัฐฯ กำลังอยู่ตรงไหน”¹⁰⁷ Daniel J. Kritenbrink ผู้ช่วยเลขาธิการกรมเอเชียตะวันออกและแปซิฟิกสหรัฐฯ ได้กล่าวในทางเดียวกันว่าชื่อความสัมพันธ์นั้นไม่สำคัญนัก เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐฯ กับเวียดนามกำลังพัฒนาไปในทิศทางที่ดี และความเป็นหุ้นส่วนนั้นล้วนแต่เป็น “เชิงยุทธศาสตร์” อยู่แล้ว¹⁰⁸

CHULALONGKORN UNIVERSITY

¹⁰⁵ Hoang Thi Ha, "Commentary: Vietnam's attitude towards Chinese vaccines is very telling," *Channel News Asia*, 13 July 2021, <https://www.channelnewsasia.com/commentary/commentary-vietnams-attitude-towards-chinese-vaccines-very-telling-2022376>.

¹⁰⁶ Khang Vu, "What Vietnam Needs from America: Lessons from a Past Alliance," *The Diplomat*, 28 April, 2023, <https://thediplomat.com/2023/04/what-vietnam-needs-from-america-lessons-from-a-past-alliance/>.

¹⁰⁷ Ambassador Ha Kim Ngoc, "Đừng quá câu nệ vào tên gọi của mối quan hệ Việt - Mỹ (อย่ายึดติดชื่อของความสัมพันธ์เวียดนาม-อเมริกามากเกินไป)," interview by Thanh Tuan, 10 December, 2020, <https://zingnews.vn/dung-qua-cau-ne-va-ten-goi-cua-moi-quan-he-viet-my-post1103455.html>.

¹⁰⁸ Assistant Secretary for East Asian and Pacific Affairs Daniel J. Kritenbrink, "On the Secretary's Upcoming Travel to Vietnam and Japan," interview by Ed Wong from The New York Times, 2023, <https://www.state.gov/assistant-secretary-for-east-asian-and-pacific-affairs-daniel-j-kritenbrink-on-the-secretarys-upcoming-travel-to-vietnam-and-japan/>.

ในเชิงนโยบายด้านการค้าต่อเวียดนาม ตามข้อมูลจากสำนักสำรวจสำมะโนประชากร การค้า
ทวิภาคีสหรัฐฯ-เวียดนามมีมูลค่าเกือบ 1.39 แสนล้านดอลลาร์ในปี 2022 เพิ่มขึ้น 22% จากปี 2021
การขาดดุลการค้า ทวิภาคีของสหรัฐฯ ในสินค้ากับเวียดนามในปี 2022 ใหญ่เป็นอันดับสามของ
สหรัฐฯ เวียดนามเป็นแหล่งนำเข้าสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ เพอร์นิเจอร์ เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องนุ่งห่ม และ
รองเท้าที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นแหล่งที่ใหญ่เป็นอันดับสองของสหรัฐอเมริกาที่นำเข้าเสื้อผ้า
รองจากจีน นอกจากนี้ภาคธุรกิจของสหรัฐฯ สนใจการลงทุนในเวียดนามมากขึ้นเนื่องจากต้นทุนการ
ผลิตในจีนสูงขึ้นพร้อมกับห่วงโซ่อุปทานที่ไม่เสถียร และที่สำคัญเวียดนามมีการตกลงการค้า FTA กับ
หลากหลายประเทศ¹⁰⁹ ซึ่งตามข้อมูลจากหอการค้าสหรัฐฯ ในเวียดนามมีบริษัทสหรัฐฯ ยักษ์ใหญ่
หลายเจ้าที่เข้ามาลงทุนในเวียดนาม เช่น Apple, Boeing, Intel, Google, P&G เป็นต้น¹¹⁰ สหรัฐฯ
ได้ริเริ่ม Indo-Pacific Economic Framework for Prosperity (IPEF) ร่วมกับออสเตรเลีย บรูไนดา
รูซาลาม ฟิจิ อินเดีย อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี มาเลเซีย นิวซีแลนด์ ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์
ไทย และเวียดนาม ในเดือนพฤษภาคม 2022 โดยเน้นที่ 4 เสาหลัก: Connected Economy,
Resilient Economy, Clean Economy และ Fair Economy เพื่อรับมือกับการผันผวนของ
เศรษฐกิจโลกและนวัตกรรมของเทคโนโลยีในอนาคต¹¹¹

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

¹⁰⁹ Liana Wong, *U.S.-Vietnam Relations* (Congressional Research Service, 2023).

¹¹⁰ "Member Directory," The American Chamber of Commerce in Vietnam, 2023, <https://business.amchamvietnam.com/list/>.

¹¹¹ The White House, "FACT SHEET: In Asia, President Biden and a Dozen Indo-Pacific Partners Launch the Indo-Pacific Economic Framework for Prosperity," news release, 23 May, 2023, <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2022/05/23/fact-sheet-in-asia-president-biden-and-a-dozen-indo-pacific-partners-launch-the-indo-pacific-economic-framework-for-prosperity/>.

ส่วนที่ 5

สรุป

ท่ามกลางสถานการณ์ตึงเครียดระหว่างสหรัฐอเมริกากับจีนที่แข่งขันกันในทุกมิติ ความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐฯ กับเวียดนามได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็วภายใต้การบริหารของทั้งสามประธานาธิบดีตั้งแต่ บารัค โอบามา ทรัมป์ จนถึง โจ ไบเดน ถึงจะมาจากสองพรรคการเมืองต่างกัน แต่ทั้งสามสมัยประธานาธิบดีต่างเห็นพ้องกันว่าควรดำเนินและส่งเสริมความสัมพันธ์กับเวียดนามไว้ สอดคล้องกับสถานการณ์การเมืองภายในของสหรัฐฯ ว่าชั่วคราวอำนาจ อุดมการณ์ทางการเมืองแตกต่างกัน แต่สองพรรคการเมืองอย่างพรรครีพับลิกันกับพรรคเดโมแครตมีความเห็นตรงกันที่ประเด็นมองว่า จีนเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงและเป็นการท้าทายต่อสหรัฐฯ เวียดนามแสดงความสนับสนุนยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก ในขณะที่สหรัฐฯ ให้ความช่วยเหลือแก่เวียดนามในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

แม้ความสัมพันธ์พัฒนาได้อย่างราบรื่น แต่ก็มีโจทย์ที่ท้าทายเช่นกัน ประการแรก ความแตกต่างยังคงมีอยู่ในการประเมินภัยคุกคามในภูมิภาค ซึ่งจะเป็นการกำหนดระดับของความร่วมมือด้านความมั่นคงและการป้องกัน สิ่งสำคัญคือต้องคำนึงถึงบทบาทของจีนในภูมิภาคนี้ไว้เสมอ ในช่วงประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา ก่อนที่สหรัฐฯ จะมีบทบาทที่มีอำนาจในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียแปซิฟิก เวียดนามได้อยู่ภัยคุกคามด้านความมั่นคงของจีนด้วยตนเองมาโดยตลอดขณะที่ต้องรักษาเอกราชของตนได้ รวมถึงสร้างสมดุลในข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ให้ได้ จีนกับเวียดนามผูกมัดกัน เพราะปัจจัยภูมิศาสตร์ - “ผู้นำเวียดนามทุกคนต้องสามารถต่อกรกับจีนและเคียงข้างจีนไปพร้อม ๆ กัน และหากผู้นำคนใดคิดว่าสิ่งเหล่านี้ไม่สามารถกระทำให้เกิดผลได้ในเวลาเดียวกันแล้วนั้น คนผู้นั้นไม่สมควรที่เป็นผู้นำของเวียดนาม”¹¹² ประการที่สอง มรดกสงคราม การขาดความไว้วางใจและความแตกต่างเรื่องอุดมการณ์ประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน และศาสนา ในรัฐสภาสหรัฐฯ การติดตามกระบวนการประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชนในเวียดนามยังเป็นประเด็นทุกครั้งที่ต้องพิจารณาหรือกำหนดนโยบายกับเวียดนาม รวมถึงการสนับสนุนประชาธิปไตยในเวียดนามของหลายองค์กร NGO จะกระทบถึงอนาคตความสัมพันธ์ของสองประเทศอย่างแน่นอน สิ่งนี้จะนำไปสู่ความกังวลเกี่ยวกับแนวคิด “วิวัฒนาการอย่างสันติ” และการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองของเวียดนาม อย่างไรก็ตาม

¹¹² Kishore Mahbubani, "Will ASEAN survive the new geopolitical competition between the US and China?," *The Security Times*, February, 2017, <https://www.the-security-times.com/will-asean-survive-the-new-geopolitical-competition-between-the-us-and-china/>.

ตาม ผู้ท้าววิจัยเห็นว่าทั้งสองประเทศต่างตระหนักรู้ถึงข้อจำกัดนี้และความสัมพันธ์กำลังบรรลุขั้นเต็มที่แล้ว ซึ่งทั้งสองประเทศสามารถหารือเกี่ยวกับความแตกต่างและป้องกันไม่ให้เป็นอุปสรรคต่อความสัมพันธ์ทวิภาคีในอนาคตได้ ประการที่สาม คือความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐฯ กับเวียดนามจะถูกกระทบโดยสถานการณ์ความตึงเครียดสหรัฐฯ-จีน ซึ่งเวียดนามเป็นสมาชิกของ ASEAN และการแตกแยกของ ASEAN ในประเด็นข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ นำพาไปสู่การแบ่งขั้วได้ในอนาคต เหมือนบทเรียนทางประวัติศาสตร์ที่ ASEAN ต้องขัดแย้งกันท่ามกลางการขัดแย้งระหว่างจีน-สหภาพโซเวียต และตัวสหรัฐฯ เองก็มีผลประโยชน์มากมายกับประเทศสมาชิกอื่น ๆ ของ ASEAN ทำให้การดำเนินนโยบายกับเวียดนามต้องดำเนินการอย่างระมัดระวังและเหมาะสมตามสถานการณ์ในอนาคต

บรรณานุกรม

- Affairs, Specialist in Asian. *U.S.-Vietnam Economic and Trade Relations: Issues for the 114th Congress*. (United States Congressional Research Service, 2016).
<https://www.everycrsreport.com/reports/R41550.html>.
- Agency, Vietnam News. "Vietnam's Trade with Largest Partners in 2022." 2023.
<https://en.vietnamplus.vn/vietnam-gains-23-billion-usd-from-rice-exports-in-h1/255862.vnp>.
- Alexander, David. "Pentagon Chief Pledges \$18 Million for Hanoi to Buy Patrol Boats." *Reuters*, 2015. <https://www.reuters.com/article/us-vietnam-usa-defense-idUSKBN0OG0NB20150531>.
- Andres B. Schwarzenberg, Rebecca M. Nelson. *Section 301 Investigations: Vietnam's Timber Trade and Currency Practices*: The Congressional Research Service, 2020, <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/IF/IF11683>,
- Bellacqua, James. *The China Factor in U.S.-Vietnam Relations*. The Center for Naval Analyses (2012). <https://apps.dtic.mil/sti/citations/ADA560712>.
- Biden, Joe. *Indo-Pacific Strategy of the United States*: White House, 2022, <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2022/02/U.S.-Indo-Pacific-Strategy.pdf>,
- Boeing. "Boeing, Vietjet Sign Agreement for 100 737 Max Airplanes." news release, 2018, <https://boeing.mediaroom.com/2018-07-18-Boeing-VietJet-Sign-Agreement-for-100-737-MAX-Airplanes>.
- Campbell, Kurt M. *The Pivot: The Future of American Statecraft in Asia*. Twelve, Grand Central Publishing, 2016.
- Cha, Victor D. *Powerplay: The Origins of the American Alliance System in Asia*. New Jersey: Princeton University Press, 2016.
- Ciorciari, John D. *The Limits of Alignment : Southeast Asia and the Great Powers since 1975*. Georgetown University Press, 2010.
- Clinton, Hillary. "America's Pacific Century." *Foreign Policy*, 2011.
<https://foreignpolicy.com/2011/10/11/americas-pacific-century/>.

- Clinton, Hillary Rodham. "Remarks at Press Availability." news release, 2010, <https://2009-2017.state.gov/secretary/20092013clinton/rm/2010/07/145095.htm>.
- David Brunnstrom, Steve Holland. "White House Urges Dialogue, Not Intimidation in China Rig Dispute." *Reuters*, 2014. <https://www.reuters.com/article/us-usa-china-sea-idUSBREA4D0K020140514>.
- Defense, Department of. *Quadrennial Defense Review*. (2010). https://dod.defense.gov/Portals/1/features/defenseReviews/ODR/ODR_as_of_29JAN10_1600.pdf.
- Department, U.S. State. "U.S. International Covid-19 Vaccine Donations Tracker." KFF, 9 June 2023. <https://www.kff.org/coronavirus-covid-19/issue-brief/u-s-international-covid-19-vaccine-donations-tracker/>.
- Duangratana, Ornthicha. "Observations Amid the Covid-19 Outbreak: The Us-China Rivalry in Vietnam and the Philippines." *Journal of Politics and Governance* 13 (2021). <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jopag/article/view/250437/177294>.
- Elena Lazarou, Jana Titievskaia, Cecilia Handeland. *Briefing: Us Foreign Policy after the 2020 Presidential Election: Issues for the European Union*. (European Parliamentary Research Service, 3 December 2020). [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_BRI\(2020\)659382](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_BRI(2020)659382).
- Garamone, Jim. "Mattis Visiting Indonesia, Vietnam to Build Relationships." *The Department of Defense*, 2018. <https://www.defense.gov/News/News-Stories/Article/Article/1421585/mattis-visiting-indonesia-vietnam-to-build-relationships/>.
- . "Panetta: Cam Ranh Bay Visit Symbolizes Growing U.S.-Vietnam Ties." *Military Newspapers of Virginia*, 2012. https://www.militarynews.com/norfolk-navy-flagship/news/quarterdeck/panetta-cam-ranh-bay-visit-symbolizes-growing-u-s-vietnam-ties/article_57c8b8fc-c41b-5839-bd75-1127425369b7.html.
- Giang, Huong. "U.S. Vice President Harris Opens Cdc Regional Office in Viet Nam." *Vietnam Government Newspaper*, 25 Aug 2021. <https://en.baochinhphu.vn/us-vice-president-harris-opens-cdc-regional-office-in-viet-nam-11142078.htm>.
- Grossman, Derek. "Don't Get Too Excited, 'Quad Plus' Meetings Won't Cover China." *The Diplomat*, 9 April 2020. <https://thediplomat.com/2020/04/dont-get-too->

[excited-quad-plus-meetings-wont-cover-china/](#).

Guy C. Charlton, and Xiang Gao. "The Us Indo-Pacific Strategy's Weakest Link." *The Diplomat*, 2023. <https://thediplomat.com/2023/02/the-u-s-indo-pacific-strategys-weakest-link/>.

Ha, Hoang Thi. "Commentary: Vietnam's Attitude Towards Chinese Vaccines Is Very Telling." *Channel News Asia*, 13 July 2021.

<https://www.channelnewsasia.com/commentary/commentary-vietnams-attitude-towards-chinese-vaccines-very-telling-2022376>.

Hiebert, Murray, Phuong Nguyen, and Gregory B. Poling. *A New Era in U.S.-Vietnam Relations: Deepening Ties Two Decades after Normalization*. The Center for Strategic and International Studies (The Center for Strategic and International Studies, 2014). <https://www.csis.org/analysis/new-era-us-vietnam-relations>.

Hiep, Le Hong. *The Vietnam-US Security Partnership and the Rules-Based International Order in the Age of Trump*. ISEAS – Yusof Ishak Institute, 2020.

House, The White. "Fact Sheet: In Asia, President Biden and a Dozen Indo-Pacific Partners Launch the Indo-Pacific Economic Framework for Prosperity." news release, 23 May, 2023, <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2022/05/23/fact-sheet-in-asia-biden-and-a-dozen-indo-pacific-partners-launch-the-indo-pacific-economic-framework-for-prosperity/>.

———. "Fact Sheet: Strengthening the U.S.-Vietnam Comprehensive Partnership." news release, 25 August, 2021, <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2021/08/25/fact-sheet-strengthening-the-u-s-vietnam-comprehensive-partnership/>.

———. "Joint Statement for Enhancing the Comprehensive Partnership between the United States of America and the Socialist Republic of Vietnam." news release, 2017, <https://trumpwhitehouse.archives.gov/briefings-statements/joint-statement-enhancing-comprehensive-partnership-united-states-america-socialist-republic-vietnam/>.

Huynh Tam Sang, and Vo Thi Thuy An. "Is a Us-Vietnam Strategic Partnership Likely to Happen Soon?" *The Diplomat*, 2023. <https://thediplomat.com/2023/04/is-a-us-vietnam-strategic-partnership-likely-to-happen-soon/>.

- Joshua Kurlantzick. "Making U.S.-Vietnam Ties a Model for a Free and Open Indo-Pacific." (2018). <https://www.cfr.org/report/making-us-vietnam-ties-model-free-and-open-indo-pacific>.
- Jr., President Joseph R. Biden. "Interim National Security Strategic Guidance." news release, 3 March 2021, <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2021/03/03/interim-national-security-strategic-guidance/>.
- Jr., The White House - Joseph R. Biden. "Interim National Security Strategic Guidance." news release, March 2021, <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2021/03/03/interim-national-security-strategic-guidance/>.
- Kay, Sean. "What Is a Strategic Partnership?". *Problems of Post-Communism* 47, no. 3 (2000). <https://doi.org/https://doi.org/10.1080/10758216.2000.11655882>.
- Kritenbrink, Assistant Secretary for East Asian and Pacific Affairs Daniel J. "On the Secretary's Upcoming Travel to Vietnam and Japan." By Ed Wong from The New York Times. U.S. Department of State. 2023. <https://www.state.gov/assistant-secretary-for-east-asian-and-pacific-affairs-daniel-j-kritenbrink-on-the-secretarys-upcoming-travel-to-vietnam-and-japan/>.
- Le, Hong Hiep. "The Belt and Road Initiative in Vietnam: Challenges and Prospects." *ISEAS Perspective* 18, no. 2018 (2018). https://www.iseas.edu.sg/images/pdf/ISEAS_Perspective_2018_18@50.pdf.
- "Vietnam – Us Relations under the Biden Administration." ISEAS Commentary, ISEAS – Yusof Ishak Institute, 2020, 2022, <https://www.iseas.edu.sg/media/commentaries/vietnam-us-relations-under-the-biden-administration/>.
- Mahbubani, Kishore. "Will Asean Survive the New Geopolitical Competition between the Us and China?" *The Security Times*, February, 2017. <https://www.the-security-times.com/will-asean-survive-the-new-geopolitical-competition-between-the-us-and-china/>.
- Manyin, Mark E. *U.S.-Vietnam Relations in 2014: Current Issues and Implications for U.S. Policy*. (Congressional Research Service, 2014). <https://www.everycrsreport.com/reports/R40208.html>.

- Mark E. Manyin, William H. Cooper, Bernard A. Gelb. *Vietnam Pntr Status and Wto Accession: Issues and Implications for the United States*. (United States Congressional Research Service, 2006). <https://sgp.fas.org/crs/row/RL33490.pdf>.
- Martin, Michael F. *U.S.-Vietnam Economic and Trade Relations: Key Issues in 2018*. (Congressional Research Service, 2018).
<https://crsreports.congress.gov/product/pdf/R/R45172>.
- . *Vietnam's Economy and U.S. Trade: Key Issues in 2021*: Congressional Research Service, 2021, <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/IF/IF11753>,
- MATEGWA, BEATRICE. "A Historic Arrival for Vietnam and the United Nations." *UNITED NATIONS MISSION IN SOUTH SUDAN*, 2018.
<https://unmiss.unmissions.org/historic-arrival-vietnam-and-united-nations>.
- Mattis, Jim. *Summary of the 2018 National Defense Strategy of the United States of America*. (Department of Defence of the United States of America, 2018).
<https://dod.defense.gov/Portals/1/Documents/pubs/2018-National-Defense-Strategy-Summary.pdf>.
- Mearsheimer, John J. *The Tragedy of Great Power Politics*. New York: W. W. Norton & Company, 2001.
- N.Dung. "3 Nhóm Ưu Tiên Được Tiêm 500.000 Liều Vắc-Xin Covid-19 Sinopharm." *NGƯỜI LAO ĐỘNG (Labor Newspaper)*, 2021. <https://nld.com.vn/suc-khoe/3-nhom-uu-tien-duoc-tiem-500000-lieu-vac-xin-covid-19-sinopharm-cua-trung-quoc-20210619141045361.htm>.
- N.Resnick, Evan. *Allies of Convenience: A Theory of Bargaining in U.S. Foreign Policy*. New York: Columbia University Press, 2019.
- Ngoc, Ambassador Ha Kim. "Đùng Quá Câu Nệ Vào Tên Gọi Của Mỗi Quan Hệ Việt - Mỹ (อย่ายึดติดชื่อของความสัมพันธ์เวียดนาม-อเมริกามากเกินไป)." By Thanh Tuan. Zing News. 10 December, 2020. <https://zingnews.vn/dung-qua-cau-ne-vao-ten-goi-cua-moi-quan-he-viet-my-post1103455.html>.
- Nguyen, Cong Tung. "Us-China Covid-19 Vaccine Diplomacy Competition in Vietnam: Where Vaccines Go, Influence May Follow." *Australian Journal of International Affairs* 76, no. 6 (2022/11/02 2022): 653-671.
<https://doi.org/10.1080/10357718.2022.2077302>.

<https://doi.org/10.1080/10357718.2022.2077302>.

Nguyen, Hai Hong. "China Courts Vietnam with More Covid-19 Vaccines, Mistrust Remains." *The Diplomat*, 24 September, 2021.

<https://thediplomat.com/2021/09/china-courts-vietnam-with-more-covid-19-vaccines-mistrust-remains/>.

Nguyen, Thu. "Vietnam, the Us to Bolster Defense Cooperation in Line with Signed Deals." *People's Army Newspaper*, 2017. <https://en.qdnd.vn/military/intl-relations-and-cooperation/vietnam-the-us-to-bolster-defense-cooperation-in-line-with-signed-deals-483618>.

Office, General Statistics. *Statistical Yearbook of Vietnam 2018*. (Statistical Publishing House, 2018). <https://www.gso.gov.vn/en/data-and-statistics/2019/10/statistical-yearbook-of-vietnam-2018/>.

Ordaniel, Jeffrey. *The United States and Viet Nam: Charting the Next 25 Years in Bilateral Security Relations*. Pacific Forum (2021).

<https://pacforum.org/publication/issues-insights-vol-21-cr1-the-united-states-and-viet-nam-charting-the-next-25-years-in-bilateral-security-relations>.

Osius, Ted. "Twenty Years of Diplomatic Relations with Vietnam - and What Comes Next." *Council of American Ambassadors* (2015).

<https://www.americanambassadors.org/publications/ambassadors-review/spring-2015/twenty-years-of-diplomatic-relations-with-vietnam-and-what-comes-next>.

Parameswaran, Prashanth. "Explaining US Strategic Partnerships in the Asia-Pacific Region: Origins, Developments and Prospects." *Contemporary Southeast Asia* 36, no. 2 (2014).

———. "Why a First Us Aircraft Carrier Vietnam Visit Matters." *The Diplomat*, 2018.

<https://thediplomat.com/2018/03/why-a-first-us-aircraft-carrier-vietnam-visit-matters/>.

———. "Why Vietnam's First Rimpac Participation Matters." *The Diplomat*, 2018.

<https://thediplomat.com/2018/07/why-vietnams-first-rimpac-participation-matters/>.

Patrick M. Cronin, and Anthony Cho. "Averting Disengagement:: A Geoeconomic Strategy for the Trump Administration in Southeast Asia." (2017).

<http://www.jstor.com/stable/resrep06276>.

Pessin, Al. "Gates to Visit 'Close Partner' Vietnam." *Voice of America*, 2010.

<https://www.voanews.com/a/gates-to-visit-close-partner-vietnam-104516579/166465.html>.

Pompeo, Michael R. *A Free and Open Indo-Pacific: Advancing a Shared Vision*.

Department of State, (2019). <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2019/11/Free-and-Open-Indo-Pacific-4Nov2019.pdf>.

Rapp-Hooper, Mira. *Shields of the Republic: The Triumph and Peril of America's Alliances*. Harvard University Press, 2020.

Representative, Office of the United States Trade. "Vietnam." 2020.

<https://ustr.gov/countries-regions/southeast-asia-pacific/vietnam>.

Ridwan, Passant Mamdouh. "China and Us Vaccine Diplomacy in the Middle East and North Africa." *The Diplomat*, 25 October, 2022.

<https://thediplomat.com/2022/10/china-and-us-vaccine-diplomacy-in-the-middle-east-and-north-africa/>.

Secretary of Defense Ash Carter, Vietnamese Minister of National Defense General

Phung Quang Thanh. "Joint Press Conference by Secretary Carter and Minister of National Defense Thanh, in Hanoi, Vietnam." news release, 1 June 2015,

<https://www.defense.gov/News/Transcripts/Transcript/Article/607052/joint-press-conference-by-secretary-carter-and-minister-of-national-defense-tha/>.

Shambaugh, David. *Where Great Powers Meet: America & China in Southeast Asia*. USA: Oxford University Press, 2021.

Shanahan, Patrick M. *Indo - Pacific Strategy Report*,

2019, <https://media.defense.gov/2019/Jul/01/2002152311/-1/-1/1/DEPARTMENT-OF-DEFENSE-INDO-PACIFIC-STRATEGY-REPORT-2019.PDF>,

Siracusa, Joseph M., and Hang Thi Thuy Nguyen. "U.S.-Vietnam Relations in the Trump Era." *Asian Affairs* 50, no. 4 (2019).

<https://doi.org/https://doi.org/10.1080/03068374.2019.1672429>.

Snyder, Glenn H. *Alliance Politics* New York: Cornell University Press, 1997.

"Trump Withdrawing from the Trans-Pacific Partnership." The Brookings Institution, 2017,

<https://www.brookings.edu/blog/unpacked/2017/03/24/trump-withdrawing->

[from-the-trans-pacific-partnership/](#).

"Covid-19 Vaccine Distribution to Vietnam." 2023, https://www.state.gov/countries-areas/vietnam/#covid_map_link.

"Fact Sheet About U.S. Relations with Vietnam." 2016, <https://2009-2017.state.gov/r/pa/ei/bgn/4130.htm>.

State, U.S. Department of. "U.S.-Vietnam Comprehensive Partnership." news release, 2013, <https://2009-2017.state.gov/r/pa/prs/ps/2013/218734.htm>.

———. "U.S. Relations with Vietnam." news release, 2017, <https://www.state.gov/u-s-relations-with-vietnam/>.

Strangio, Sebastian. "Vietnam Approves Chinese Covid-19 Vaccine, Reluctantly." *The Diplomat*, 9 June, 2021. <https://thediplomat.com/2021/06/vietnam-approves-chinese-covid-19-vaccine-reluctantly/>.

Swanson, Ana. "Trump's Trade War with China Is Officially Underway." *The New York Times*, 2018. <https://www.nytimes.com/2018/07/05/business/china-us-trade-war-trump-tariffs.html>.

Thu, Huong Le. "The Push and Pull of the Developing U.S.-Vietnam Defense Partnership." *Asia Policy* 16 (2021). <https://doi.org/10.1353/asp.2021.0058>.

———. *Us—Vietnam Relations under President Trump*. Lowy Institute for International Policy (2017). <https://www.jstor.org/stable/resrep17559>.

Times, Global. "Asean Becomes China's Largest Trading Partner in 2020, with 7% Growth." *Global Times*, 2021. <https://www.globaltimes.cn/page/202101/1212785.shtml>.

Tran, Bich T. *From 'Rebalance to Asia' to 'Free and Open Indo-Pacific': The Development of the U.S.-Vietnam Comprehensive Partnership*. (The East-West Center, 2019).

TRUMP, DONALD. "President Donald J. Trump Hails Vietnam's Commitment to Expanding Commercial Partnerships with American Companies." news release, 27 February, 2019, <https://vn.usembassy.gov/20190227-president-trump-hails-vietnams-commitment-expanding-commercial-partnerships-with-american-companies/>.

- Trump, Donald J. "Remarks by President Trump at Apec Ceo Summit - Da Nang, Vietnam." (2017). <https://trumpwhitehouse.archives.gov/briefings-statements/remarks-president-trump-apec-ceo-summit-da-nang-vietnam/#:~:text=Today%2C%20I%20am%20here%20to,promote%20our%20prosperity%20and%20security>.
- Trump, President Donald J. "National Security Strategy of the United States of America." (2017). <https://trumpwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-0905.pdf>.
- Turner, Oliver, and Inderjeet Parmar. *The United States in the Indo-Pacific Obama's Legacy and the Trump Transition*. Manchester University Press, 2020.
- "Us Removes Vietnam, Switzerland from Currency Manipulator List." *Aljazeera*, 16 April 2021. <https://www.aljazeera.com/economy/2021/4/16/us-removes-vietnam-switzerland-from-currency-manipulator-list>.
- "Covid-19 Assistance." 2022, <https://www.usaid.gov/vietnam/covid-19-assistance>.
- Varadarajan, Tunku. "Why Trump's Protectionism Is Futile." *The Wall Street*, 1 June 2018. <https://www.wsj.com/articles/why-trumps-protectionism-is-futile-1527892068>.
- "Vietnam Next to Cut Rice Exports." *BBC News*, 2008. <http://news.bbc.co.uk/2/hi/7317989.stm>.
- "Member Directory." The American Chamber of Commerce in Vietnam, 2023, <https://business.amchamvietnam.com/list/>.
- Vu, Khang. "What Vietnam Needs from America: Lessons from a Past Alliance." *The Diplomat*, 28 April, 2023. <https://thediplomat.com/2023/04/what-vietnam-needs-from-america-lessons-from-a-past-alliance/>.
- Wester, Cmdr. Rick. "Cg Strengthens Ties with Vietnam Marine Police." *Military.com* 2013. <https://www.military.com/daily-news/2013/09/18/cg-strengthens-ties-with-vietnam-marine-police.html>.
- Wilkins, Thomas S. "'Alignment', Not 'Alliance' – the Shifting Paradigm of International Security Cooperation: Toward a Conceptual Taxonomy of Alignment." *Review of International Studies* 38, no. 1 (2012). <https://www.jstor.org/stable/41485490>.
- . "Russo–Chinese Strategic Partnership: A New Form of Security Cooperation?"

Contemporary Security Policy 29, no. 2 (2008).

<https://doi.org/https://doi.org/10.1080/13523260802284365>.

Wong, Liana. *U.S.-Vietnam Relations*. (Congressional Research Service, 2023).

ZAKHEIM, DOV S. "America's Presence in Cam Ranh Bay Should Be More Than Occasional." *The Hill*, 29 September 2020 2020.

<https://thehill.com/opinion/national-security/518527-americas-presence-in-cam-ranh-bay-should-be-more-than-occasional/>.

ชภาภัทร โสถถิอนันต์. "นโยบาย "3 ไม่" ของเวียดนามกับความสัมพันธ์ด้านความมั่นคงกับสหรัฐอเมริกา ค.ศ. 2010-2019." วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงและอาเซียนศึกษา 1 (2021). <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/eascramJ/article/view/246900>.

ชัยยศ ยงค์เจริญชัย. "โควิด-19 : สหรัฐอเมริกาพาโลกเสรีบริจาคน้ำมันในศึกการทูตวัคซีน." *BBC News Thailand*, 19 มิถุนายน 2021. <https://www.bbc.com/thai/thailand-57536561>.

ประภัสสร เทพชาตรี. "นโยบายต่างประเทศของสหรัฐฯ ต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงในสมัยรัฐบาล Barack Obama." 10 October 2021 2015. <http://www.drprapat.com/wp-content/uploads/2015/04/นโยบายต่างประเทศของสหรัฐฯ-ต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงในสมัยรัฐบาล-Barack-Obama.pdf>.

สุรชาติ บำรุงสุข. "Pivot to Asia: นโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาต่อเอเชีย-แปซิฟิก." *จุลสารความมั่นคงศึกษา* (2014).

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

นายณัฐนันท์ โพลงพันธ์

วัน เดือน ปี เกิด

17 พฤษภาคม 2536

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY